

ПОЛИТИКИН

4

динара

БРОЈ

1247

ЗАБАВНИК

21.11.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФАНТОМ

Duplex

Веровати или не!

ФРЕД ДОЛДЕР

ИЗ ТАЛВИЛА
(ШВАЈЦАРСКА)
АЛПИНИСТ
И БАЛОНИСТ,
КОЈИ ДОСАД ИМА
ПРЕКО
460 ЛЕТОВА
ЈОШ НА СВОМ
БАЛОНУ ПРЕЛЕЊЕ
АЛПЕ ИАКО ЈЕ
НАВРШИО 77 ГОДИНА.

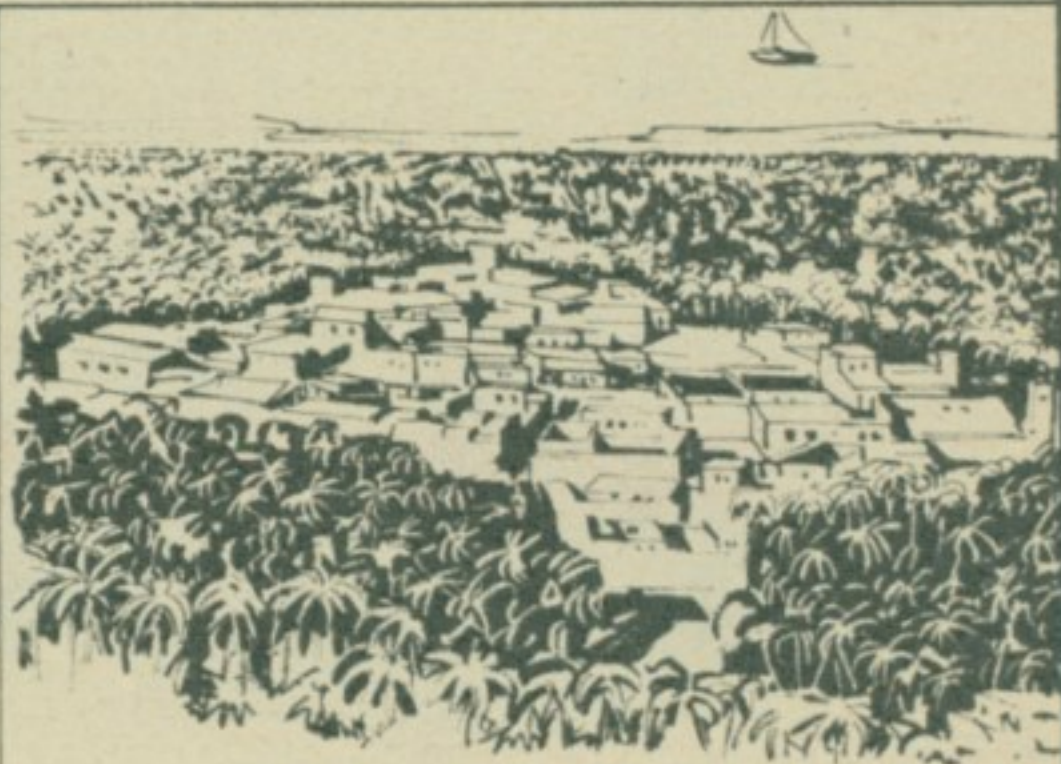

РОБЕРТ ВЕРНОН

(1857 - 1911)

ИЗ
ПАРИЗА
ЖИВЕО ЈЕ
ПО 3 ГОДИНЕ
У СВАКОЈ
ОД ОВИХ
12

ЗЕМАЉА:
РУСИЈИ
ОРКНЕЈСКИМ
ОСТРВИМА
БРАЗИЛУ
ЕГИПТУ
РУМУНИЈИ
ТУНИСУ
ВЕНЕЦУЕЛИ
ЕКВАДОРУ
ПЛУКЗУ
ОСТРВИМА
НИКАРАГВИ
ОМАНУ
НОВ. ЗЕЛАНДУ.

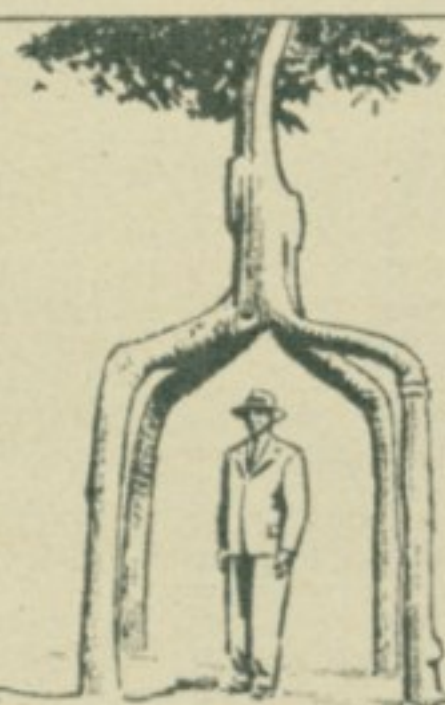
Табес

ЈЕ НАЈВЕЋА ОАЗА У ТУНИСУ
И ЈЕДИНА ОАЗА У СВЕТУ
КОЈА СЕ НАЛАЗИ
У НЕПОСРЕДНОЈ БЛИЗИНИ
МОРА.

КРЧМА СТЕНИЦА

У АЈУНИ
(КАЛИФОРНИЈА),
ХОТЕЛ СА 20 СОБА,
КОЈИ ЈЕ САГРАЂЕН ЗА
ВРЕМЕ ЗЛАТНЕ ГРОЗНИ-
ЦЕ У ВРЕМЕ КАД СЕ
ГРАД ЗВАО СТЕНИЦА-
ЈОШ НОСИ СВОЈЕ
НЕОБИЧНО ИМЕ.

"Чевворнојо"

ДРВО
МАКЊЕН
РАСТЕ
НА ИМАЊУ
ЕНДРЈУА
ЕРЛАНДСОНА
У САНТА КРУЗУ
(КАЛИФОРНИЈА)

ОВО

БАФБАБ

ДРВО С ДВА СТАБЛА ИНАЧЕ
РЕТКОСТ У ПРИРОДИ -
РАСТЕ У СЕВЕРНОЈ
АУСТРАЛИЈИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● тканина брукат, саткана од тешке свиле и сребрних и златних нити, први пут је изаткана у Кини 238. године. Преко Персије стигла је у Европу у 12. или 13. веку.

● азалеје, као и многе друге биљке, пренете су у Европу око 1775. године. У Француској су се појавиле 1815. године.

● једно од најзначајнијих дела о вештини ратовања из 15. века написала је једна жена. Била је то Кристина од Пизе, жена једног француског племића.

● према статистичким подацима године 1880. у целом свету излазило је сам осто новина и ча сописа који су се бавили научним проблемима.

● пингвини могу да препливају за дан до 180 километара а да при том не осете замор.

● некадашњи владар Алжира Хусеин (1767-1848), толико се бојао да ће га неко убити да за време читаве своје владавине ни

један једини пут није напустио своју палату. Његова владавина, а истовремено и добровољно заточеништво, трајала је дванаест година.

● антилопа коју јури лав производи два хормона — адреналин и норадреналин — који убрзавају откуцаје срца и ширење крвних судова, што побољшава исхрану мишића удова и омогућава животињи да брже трчи. Слично се дешава и код

човека који има велике проблеме, само што он не може адреналин и норадреналин да троши на брже трчање већ се у његовом организму стварају отрови који штетно утичу на срце и крвне судове. Савет лекара је: што мање се нервирати а што више бавити се спортом.

● Јапанци су почели да носе кимono, своју националну одећу, тек од 10. века. На старим фигуринама може се видети да су дотле носили веома широке панталоне, хакама, преко којих се носила нека врста хаљине доста сличне европској.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ВЕЧЕРАС
БОКС-МЕЧ
ГОРИЛА
ГЛИША
ПРОТИВ
ПАЈЕ
ПАТКА

ГАРДЕРОБА

ПЕРВО-
ЗАН?

ЈОК!
ШТО
БИХ
БИО?

ГОРИЛА ГЛИША...
ЗВУЧИ
ЗАСТРА-
ШУЈУЋЕ!

ПАЈА
ПАТАК
ПРОТИВ
ГОРИЛЕ
ГЛИШЕ
10 РУНДИ

БАХ!

Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ПАЈА
ПАТАК
ПРОТИВ
ГОРИЛЕ
ГЛИШЕ
10 РУНДИ

МА ТО
БОКСЕРИМА
ДАЈУ ТАКВА
ИМЕНА
ЗБОГ
РЕКЛАМЕ!

МА ЈА ЋУ ЊЕГА
ЛИКВИДИРАТИ У ДРУ-
ГОЈ РУНДИ!

НЕК'
ТИ ЈЕ
СА
СРЕ-
ЋОМ!

Distributed by King Features Syndicate.

КАД ГА ПОТКАЧИМ
ЛЕВИЦОМ...

РИНГ

...ПА ОНДА ДОЧЕКАМ
ДЕСНИЦОМ...

РИНГ

А У ОВОМ УГЛУ,
ТЕЖАК 300
КИЛОГРАМА...

ГРРРРР

MI9

ПРИПРЕМНОСТИ БЕЖАЊА

У једном колеџу, у предграђу Лондона, једног дана крајем 1941. године владала је неубичајна живост.

Уместо да на часовима мирно седе и пажљиво слушају лекције, малишани су се утркивали који ће гласније да говори и тако привуче пажњу наставника. И што је још чудније, жучно су их убеђивали да им дају што више књига да прочитају.

Директор школе одабрао је стотинак дечака, оне који су се нарочито истицали домишљатошћу, умели лепо да расуђују и вољели да читају књиге. Сваком од њих дао је по неколико узбудљивих авантуристичких романа и дозволио им да не долазе у школу три недеље. Поделио је и свеске и оловке и посаветовао их да после сваке прочитане књиге уписују своје примедбе и предлоге: на које је све начине главни јунак могао да се спасе, како да побегне из затворске ћелије која се налази на петом спрату неке зграде, чиме да се храни у шуми или ненастањеном пределу, како да завара потеру која је открила његово бекство...

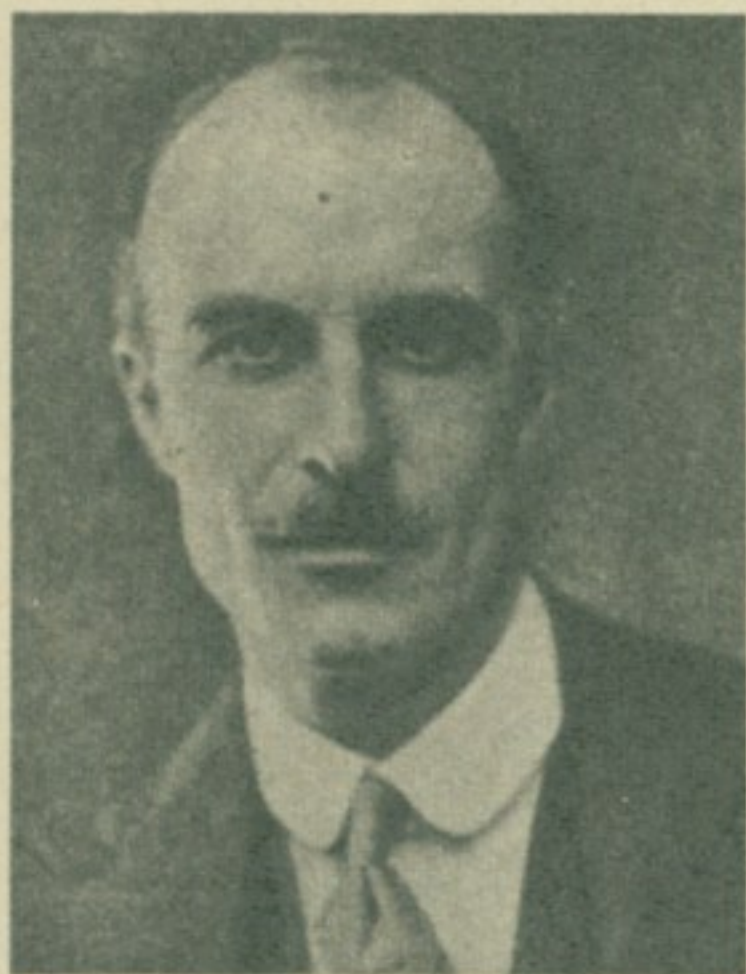
Пресрећни због озбиљности задатка који су добили ђаци су пожурили кућама са товаром књига под мишкама. Били су очарани што неће морати да иду у школу и, свесни поверења које им је указано, одмах су почели просто да „гутају“ романи.

За само 15 дана деца су прочитала брдо књига и сачинила спискове система бекства и то по сродности... Сем тога, јасно и логично проучили су добре и лоше стране сваког од наведених начина.

СПАСАВАЊЕ — БОЈИЦАМА

Слободно се може рећи да су захваљујући овим дечацима спасени многи животи за време другог светског рата.

Највећа вредност њиховог рада била је састављена листа средстава која се могу користити при бежању савезничких војника из немачких концентрационих логора, затвора и казамата. Деца су о томе размишљала другачије не по што би то одрасли учинили, са пуно маште и

Неколико година пред други светски рат Џон Еванс је на бициклу обишао целу швајцарско-немачку границу и несметано снимао све брежуљне, шуме и долине.

И Ејри Нив је испробао своје рецепте за бекство: преобучен у немачку униформу коју је сам сашео успео је да се спасе из Нолдица.

разборитости. Тако су предвидела да при бежању обична игла, бојице, индиго или било каква предмет који се затворенику нађу при руци, може одлично да послужи при спасавању. Али, они нису заборавили да у своје спискове уврсте и компликоване машине и апарате који су били задња реч технике: аутомобиле, фрижидере или писаће машине...

Све то послужило је најнеобичнијој служби која је постојала током другог светског рата. Звала се МИ9. Она заузима почасно место међу службама које су се бавиле обавештајним радом јер је њен задатак био да организује

Ученици једне школе у Лондону добили су неочекиван распуст од три недеље и задатак — да направе списак средстава која би савезнички војници могли да користе за избављање из немачких логора!

Клејтон Хатон је чан попушао да надмудри чувеног мађионичара и стручњана за бекство Харија Худинија.

бекства савезничких војника који су се налазили по немачким логорима широм Европе.

Када су немачке оклопне снаге заузеле луку Кале и избиле на један канал близу Денкерка, у западној Белгији и северној Француској остало је одсечено око 40 савезничких дивизија. Касније је за само шест дана 346.000 британских, белгијских и француских војника успело да се пребаци у Енглеску, преко Денкерка, једине слободне луке. Ипак, велики број савезника је био заробљен.

ДРАГОЦЕНА ТУРПИЈА ЗА НОКТЕ

Та муњевита победа хитлероваца разбила је и уништила компликовану и добро организовану обавештајну мрежу савезника која је постојала у европским земљама. Сада је било готово немогуће доћи до било каквог обавештења о стању у немачкој

позadini, о њеној индустрији и положају важнијих објеката.

У ствари, постојао је само један извор али он није био нарочито поуздан. Били су то ратни заробљеници који су на разне начине успели да утекну из логора. А док су се тамо налазили, као и онда док су прелазили преко немачке територије, прикупљали су многе драгоцене податке. Зато су бегунци, који су успели да се приближе до одређених савезничких пунктова и сва своја запажања испричају обавештајној служби, били невероватно цењени.

Међутим, бежање из логора представљало је прави подвиг. Многи су успели да се извуку испод жица, прокопају тунеле кроз затворска дворишта или турпијом за нокте исеку решетке. Али, често им то није користило. Непријатељ их је хватао док су лутали Немачком, због тога што нису познавали језик нису могли да се оријентишу. Уз то, били су и без новца и без хране.

РУПЕ НА ГРАНИЦИ

Британска влада је схватила да хитно мора да реши тај проблем. Благовремено сазнавање немачких планова знатно би подигло и учврстило морал у армији, допринело би сигурнијим и бржим победама. Зато је одлучено да се у сквиру војне обавештајне службе оснује посебно одељење за организацију бекства из тамница и логора.

На челу тог необичног одељења налазила су се два човека: Клејтон Хатон и Џон Еванс.

Први је био страсан љубитељ загонетки и стално је преназио начине за бежање из најнеобичнијих ситуација. Међу својим пријатељима био је познат и као човек који је покушао да надмудри ве-

ликог мађионичара и стручњака за бежање — Харија Худинија.

Други, пак, Џон Еванс неколико пута је бежао из немачког логора за време првог светског рата, па је касније о томе написао књигу „Клуб бегунаца“. Неколико година пред нови рат са Немачком, можда зато што га је предосећао, као туриста обишао је целу швајцарско-немачку границу. На тај дугачак пут кренуо је само бициклом. То му је омогућило да дуж границе несметано сними сваки брежуљак, шуму, долину и да све то детаљно забележи на посебној карти. Том приликом уочио је „рупе“ на граници које су касније

МА ВА

одлично послужиле за пре-
бацивање обавештаја и
заробљеника.

У разрађивање разних
начина бежања укључен
је и Ејри Нив, данас члан
британског Парламента.
Он је добио задатак да
припреми јасне и добро
проучене системе бежања
који су до тада били поз-
нати у пракси. Одмах је
спровео анкету међу сво-
јим познаницима и дошао
до закључка: идеју за бек-
ство које су покушали зат-
вореници и које им је ус-
пело проналазили су у књи-
гама које су читали!

Да би брзо проучио раз-
не начине бежања из там-
ница и логора Џон Еван-
су је била потребна чита-
ва војска људи. Сем тога,
сви су морали да буду за-
интересовани за посао ко-
ји раде. Јер, требало је за-
писати стотине начина о
којима су могли прочита-
ти у класичним романи-
ма, у оним претпарачким
или у стриповима.

Али, у тешким ратним
условима било је немогу-
ће пронаћи такве људе.

Тада је Ниву синула од-
лична идеја — деца би мо-
гла да му помогну!

Одвек су малишани би-
ли најпажљивији и нај-
бројнији поклоници узбуд-
љивијих књига. Зато је тај
досетљиви човек одмах о-
тишао у оближњу школу и
свој план изложио дирек-
тору. Овај је без речи ре-
шио да му помогне!

ИЗНЕНАЂЕЊЕ У МАНАСТИРУ

Дечји предлози су упу-
њени одељењу МИ9. И го-
тово сви су прихваћени!
Следећи њихове идеје са-
везници су одмах започе-
ли обуку својих војника.
Наоружани знањем и три-
ковима ти људи су лако
могли да преваре непри-
јатеља, продру дубоко на
његову територију и тамо
помогну заробљеницима да
се извуку из логора. Сем
тога, издато је наређење
да сваки војник мора при-
себи да има мапу, компас
и храну у концентрату. Те
три ствари добро ће им
доћи у случају да буду за-
робљени.

Тако је 1942. године и сам
Ејри Нив имао прилике да
испроба своје рецепте за
бежање. Приликом једне
мисије био је ухваћен и
затворен у Колдицу. Ипак,
успео је да се одатле брзо
спасе... Сам је скројио и
савио комплетну немачку
униформу у коју се пре-
обукао. Нико није приме-
тио када се ишнућао из ло-
гора.

Овај озбиљан посао по-
некад је имао и ведре
стране.

Средином рата причало
се да је један британски
војник морао да искочи
помоћу падобрана из авио-
на над Белгијом. Догоди-
ло се да се спустио у не-

посредној близини једног
женског манастира. Кри-
шом се увукао у двориш-
те, а затим неопажено у-
шао у манастир. Ту је про-
нашао комплетну одору
неке калуђерице. Обукао
је дугу црну мантију, ста-
вио велики шешир на гла-
ву и покушао је да се при-
ближи једној симпатичној
искушеници. На његов у-
жас, она му је грубо одго-
ворила правим басом:

— Глупане, пази шта
радиш! Ја се овде кријем
још од Денкерка!

Припадници службе МИ9
избацивали су падобрани-
ма на непријатељску те-
риторију потребне ствари
затвореницима или су но-
ћу слетали авионима бли-
зу логора или затвора. Ту
су укрцавали бегунце а о-
нима које нису могли да
поведу остављали су фал-
сификоване пасоше, ком-
пасе, лекове и мапе.

ЖИЛЕТ КАО КОМПАС

Најважнији пунктови о-
ве службе налазили су се у
Швајцарској. Велика еки-
па, састављена од љу-
ди разних националности,
пребацивала је бегунце из
Немачке и преко Женев-
ског језера омогућавала им
пролаз за Француску или
Енглеску. Дуж границе на-
лазили су се вешто при-
кривени пунктови за по-
моћ и добро опремљена
скровишта.

Немогућност оријентаци-
је била је највећа опас-
ност која је претила бе-
гунцима. То је уједно био
и први проблем који је
МИ9 покушао да реши.
Пошто се испоставило да
читаво Министарство рата
у Лондону нема детаљно
нацртану карту немачке
територије, по којој би се
могле урадити приручне
мапе, Клејтон Хатон је од-
лучио да сам реши тај
проблем.

После дужег трагања
пронашао је такву карту
у једној сеоској библиоте-
ци у Шкотској и потом је
репродуковао на комади-
ма свиле. Карта се тако мо-
гла лако сакрити, није шу-
штала, нити се цепала. По-
ред тих мапа, сваки вој-
ник је добио мали компас
који се лако могао угра-
дити у дугме на блузи, као
и жилете који су били на-
магнетисани. Они не само
што су служили за брија-
ње, већ су се помоћу њих
лако могле одредити све
четири стране света.

Колико је рад ове служ-
бе био значајан види се из
писма ваздухопловног мар-
шала сер Бејзила Ембри-
ја које је пред крај рата
упутио Клејтону Хатону:

„... Све авионске поса-
де у овом рату захвалне
су Вам за све што сте у-
чинили за организовање
успешних бекстава. Када
сам 27. маја 1940. године
био оборен на непријатељ-
ску територију, нисам и-
мао никаквих приручних
средстава за бежање... То-
ком скривања био сам
спреман да дам десну руку
за компас, починио бих би-
ло какву крађу за мапу
и убиство за један бис-
квит.“

Д. А.

МОЗАИК

Шума с неба

Канадски инсти-
тут за шумар-
ство предлаже да
се од сада шуме саде
— из авиона. Капсула
од пластичне масе, ди-
мензија веће епрувете,
напуни се до пола зе-
мљом. У земљи је сад-
ница чији горњи део
вири из отвора капсу-
ле. Авион натоварен
хиљадама „епрувета“
лети према области ко-
ју треба пошумити и ту
их избацује. Капсуле

лете великом брзином, а зелени репићи садница који
делују као прави стабилизатори обезбеђују да се
„епрувете“ забоду у земљу тачно како треба — својим
доњим крајем. Од удара пластична капсула се раз-
бија и кроз њене зидове будућа шума пушта корен.

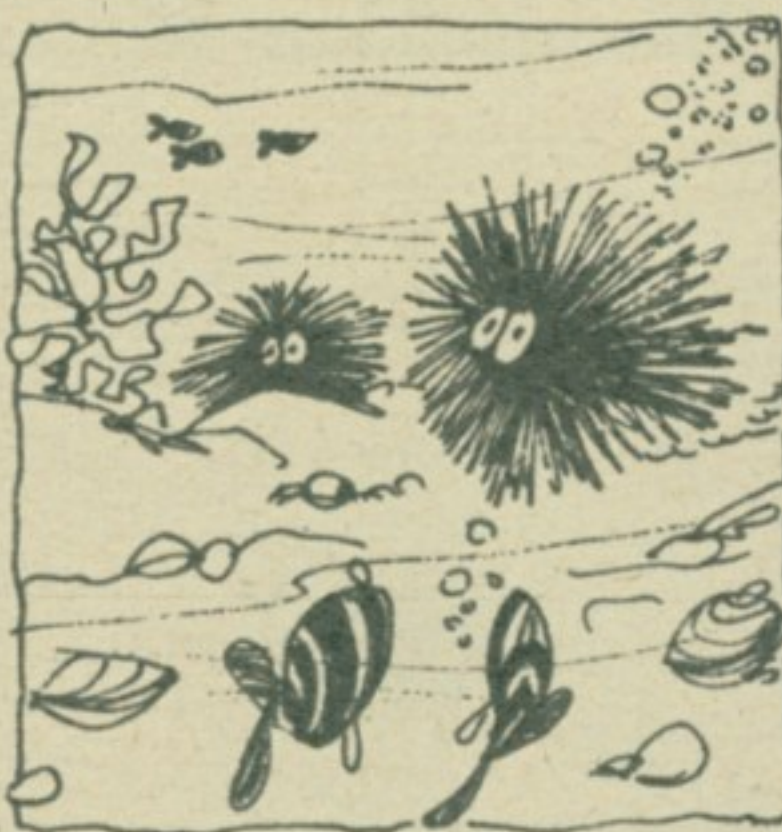
Канађани тврде да се на овај начин прими више од
четрдесет одсто садница. Сасвим добро за шуму која
је пала с неба.

Воз — авион

Овај необичан воз
који споља ве-
ома личи на
авион развија огромну
брзину од 8.000 кило-
метара на час! Магне-
топлан — како су кон-
структори назвали свој
проналазак — „држи
за шине“ и вуче напред
покретно магнетно по-
ље. „Магнетни пројек-
тил“ летеће кроз спе-
цијалне тунеле из ко-
јих је претходно изву-
чен сав ваздух. То
управо и дозвољава магнетоплану да развије тако
фантастичну брзину.

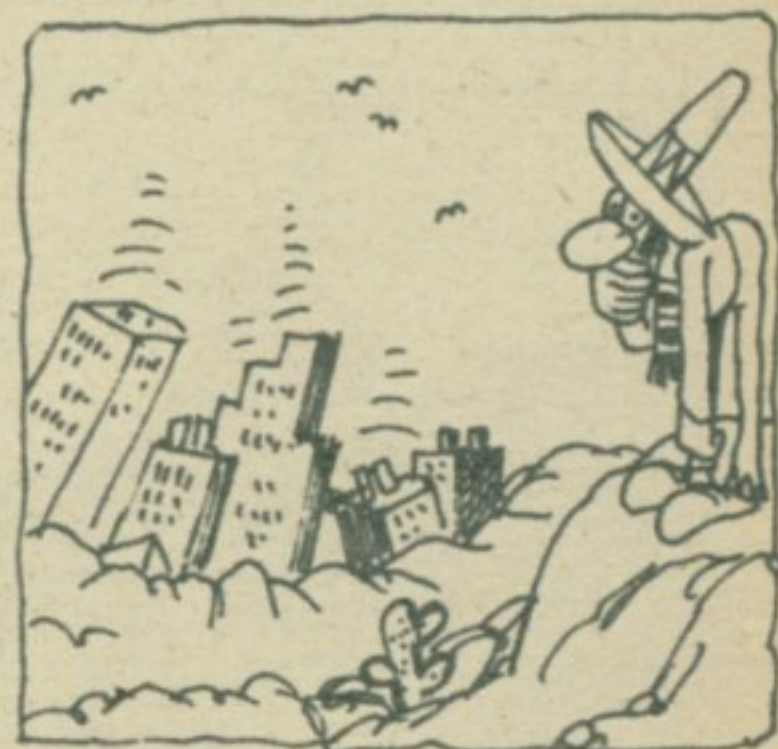
Јежеви воле гвожђе

Познато је да не-
ке врсте морских
јежева једу пе-
сак. Канадски при-
родњаци дошли су до
закључка да ове мале
животиње користе пе-
сак као баласт који ће
их држати на дну мо-
ра. Интересантно је да
још никако не може да
се открије на који на-
чин јежеви увек изабе-
ру најтежа зрна. Зна
се само да 78 процената
прогутаних зрна садр-
жи оксид гвожђа!

Тоне Мексико!

Још у XIX веку
примећено је да
се терен на ко-
ме је подигнут глав-
ни град Мексика посте-
пено слеже. Дуго вре-
мена, међутим, верова-
ло се да је због тога
што се цела долина у
којој се налази Мекси-
ко Сити спушта. По-
следња испитивања по-
казала су да је у пита-
њу нешто сасвим дру-
го: узрок што град то-
не лежи у извлачењу
огромних количина подземне воде која се користи за
свакодневне потребе становништва и индустрију. Ре-
зултат је заиста забрињавајући — за последњих 17
година град је утонуо читавих 8 метара!

Прерушени бегунац није могао да дође себи од
чула над му је симпатична искушеница грубо од-
говорила правим басом: — Глупане, ја се овде кри-
јем још од Денкерка!

СТРАДАЊЕ АВДИЈЕ МЕГДАНЦИЈЕ

— Ако не доведем везаног Карађорђа у Паланку, не био ја ага!

— Хвалисао се осигони Турчин и за опкладу кренуо у Тополу.

Био је леп пролећни дан 1803. године. Варошица Паланка, удаљена неколико десетина километара од Тополе купала се у сунчевим зрацима. У чаршији се нашао и ко јесте и ко није имао посла.

Пред кафаном Сали-баше седело је тридесетак Турака за старим, дрвеним столовима и причало о свему и свачему. Понекад би подигли главе да осматре пролазнике, а онда опет настављали разговор.

ЉУДИМА ТРЕБА ВЕРОВАТИ

Пажњу људи у чаршији одједном привукоше звонки ударци коњских потковица о стару калдрму главне улице. Низ улицу су, јашући на коњима, долазили Карађорђе и његов рођак Марко Филиповић.

ло?! — упитао га је један крупан Турчин. Из очију му је избијала мржња према Карађорђу и Србима.

— Ма, не кажем ја то — почео је да врда Сали-баша — тако се само прича, а људима треба веровати!

У једном од присутних, неком Авдији-аги, бес је све више растао. Најзад је скочио и почео да се заклиње како ће следећих дана ухватити Карађорђа и довести га везаног у Паланку. Турци око њега живнуше јер је Авдија био добар мегданџија. Обећаше му и награду. Одмах су

— баш у лице. — Разумеш ли ти то?!

Авдија је одржао реч. Сутрадан зором већ је био на коњу и у пратњи водича грабио према Тополи. На Карађорђево имање је стигао баш кад је овај завршавао неки посао око јагањаца. Сакрио се иза вајата и притајио. Када је Карађорђе опрао руке и ушао у кућу да руча, он баху у двориште и повика: — Хеј, каурине! Изађи да ми покажеш пут!

Карађорђе се појави на кућном прагу, одмери Турчина и мирно рече:

дио женама да му донесу пракљачу па је наставио њом да лупа по Авдији као по врећи.

Хвалисави мегданџија се једва ишчупао. Разоружан и без коња побегао је главом без обзира. Карађорђе је знао да је отишао у Крагујевац и да ће га оптужити муселиму, турском среском начелнику. Одмах је појахао коња и, водећи за собом и Авдијиног, крену и он тамо. Надао се да ће стићи у Крагујевац и испричати муселиму праву истину пре Авдије. Иако је Карађорђе имао од

јер би муселим двадесет петорици домаћина понајпре поверовао. На жалост, закаснили су. Када су стигли код муселима, сазнали су да је Карађорђе стигао пре њих, али да га је муселим, као што су и претпостављали, стрпао у затвор.

ПРАВДА ЗА СВЕ

Тополци су убеђивали муселима да је затворио невиног човека, али узалуд. Муселим није хтео ни да чује о Карађорђевом пуштању.

Задесило се ту и неколико виђенијих Срба који су познавали Карађорђа и гарантовали за њега: Ђира из Врбике, кнез Јовица из Кнића, кнез Милија из Светлића. Најупорнији је био Ђира. Готово да се наљутио на муселима.

— Кнеже, Ђиро, — плаћу на крају муселим — ходи ти седи овде, а ја ћу устати кад све тако лепо знаш!

Међутим, лукави Ђира се никако није дао.

— Није мени дао Бог да ту седим, већ теби! — одговорио је Ђира. И честити везир зна Карађорђа. Неће ти бити лако ако чује да си га затворио без кривице!

Виде муселим да се ствар запетљава и да неће на добро изаћи. Пошао је да размишља о Карађорђевом пуштању, али изненада бану сав изубијан Авдија-бег и још с врата поче да оптужује Карађорђа. Муселим се поново разгневи.

— А што ви, Тополци, држите хајдука Карађорђа? — упитао их је љути-то.

— Није он хајдук! — потврдише у један глас они. Ако је такав, ено ти наших двадесет пет кућа па терај у ропство. Он је орач и копач као ми, али Авдија и њему слични не дају нам да радимо поштено.

Муселим их је гледао неколико тренутака и глатко браду. Најзад је одлучио.

— Дајте сто гроша откупа, па нека иде и мирује!

Кад је Авдија видео да ће остати без оружја и коња, упитао је муселима шта ће бити с њим.

— Ти си своје добио! — одговорио му је овај и брзо стрпао у џеп новац који је добио од Тополаца.

М.С. 7

Авдија је покушао да устане, али је Карађорђе био брњи.

Турцима би криво што Карађорђе није сјахао и прошао пешке поред њих као што турски ред налаже, али нису ништа рекли. Само је власник кафане Сали-баша отпоздравио Карађорђу кад му је овај назвао добар дан.

— Видесте ли, људи, како поносно јаше, па се још забацио у седлу; — први се јави Сали-баша. — Познајем га и тврдим да од њега нема бољег јунака у крају!

Турци га мрко погледаше и почеше да гунђају.

— Теби као да је то ми-

међу собом скупили 2.400 гроша и предали Сали-башу на чување. Једини који је одвраћао Авдију од ове лудости био је Сали-баша. Упозоравао га је да ће се љуто осрамотити.

ДАЈТЕ ПРАКЉАЧУ!

— Ама, људи, није шалити се! — говорио је окупљеним Турцима. Но, то је Авдију-бега још више распаљивало.

— Што Авдија науми, то и учини! Унео се Сали-

— Иди с Богом! Шта ћу ти ја кад имаш очи!

— Изиђи, бре! — цикну Авдија на Карађорђа.

Карађорђе се смрачи и крену према Авдији. Гледао га је право у очи. Када је доспао до Авдије, овај га ухвати за рамена, али се Карађорђе отргне, шчепа Турчина за појас, одиже га од земље и тресну о ледину. Авдија је покушао да устане, но Карађорђе је био бржи.

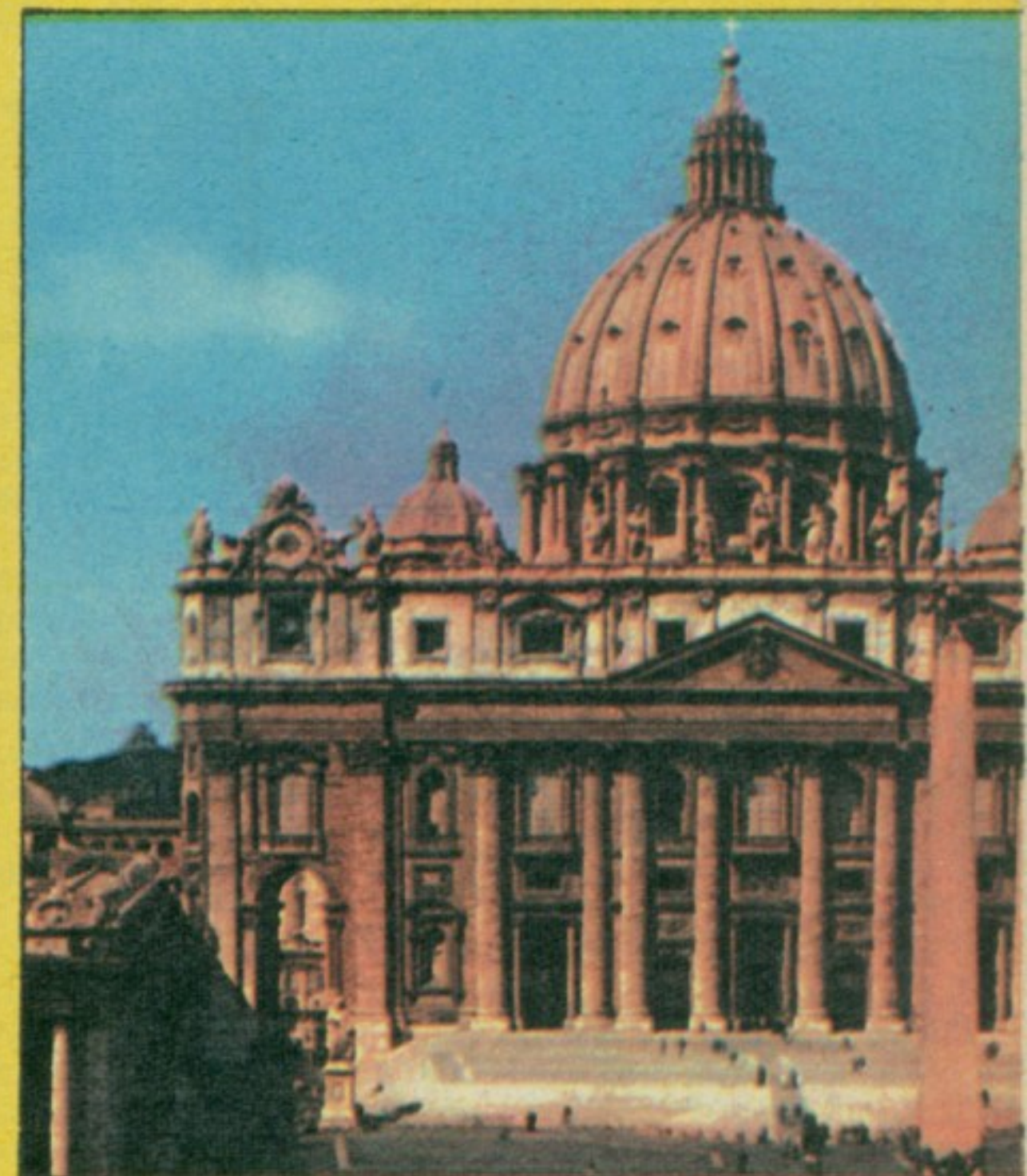
Батине су пљуштале по несрећном Турчину као киша. Да би га још више понизио, Карађорђе је наре-

везира писмени документ којим му је било све опроштено за оно што је раније учинио Турцима, ипак није био сигуран у муселиново поштење јер је то било време безвлашћа и велике моћи ага и бегова.

Глас о Авдијином неславном мегдану брзо се пронео Тополом. Карађорђеове комшије, њих око двадесет пет, схватили су да је Карађорђе у невољи и да му муселим неће веровати да је био нападнут у својој кући. Желећи да помогну пријатељу кренули су и они у Крагујевац. Журили су да стигну први

1.

НАЈСТАРИЈЕ ЗВОНО

— На остацима огромних римских старохришћанских базилика подигнуте су веле-лепне цркве. Најбурнију историју од свих имала је црква Сан Ђовани ин Ла-терано. Подигао ју је цар Константин у 4. веку. Вандали су је 455. савирили са земљом, а век касније папа Лав Велики потпуно је обновио. У 8. веку срушио ју је земљотрес, и поново је саграђена у 9. веку. У 14. веку двапут је изгорела и двапут обновљена. Из тог доба остали су само звоници, а звон у једном од њих изливено је 968. године, најстарије је у Риму. Остало је покрила фасада изграђена у 18. веку. Године 1732. расписан је конкурс за обнову фасаде и пријавило се двадесет три неимара. Награду је добио нацрт Алесандра Галилеја, иако је за ондашњи укус изгледао помало старомодно — инспирисан је фасадом цркве Светог Петра! Унутрашњост Сан Ђованија ди Ла-терано, званично папске катедрале, изradio је Боромини. Унутрашња дворишта, клаустери, са стубовима и сводовима сматрају се најлепшим у Риму.

анђело, Замислио је да читаво брдо „пресуче“ архитектуром. Источну страну средњовековне Палате сенатора (на слици у средини) покрио је новом фасадом од травертина а испод ње подигао два степеништа која се сучељавају пред улазом у средњи део зграде. На јужној страни овог Капитолског трга (на слици лево) налази се средњовековна Палата конзерватора, којој је Микеланђело посветио велику пажњу. У средини трга поставио је бронзану статуу Марка Аурелија на коњу. Тргу се из подножја прилази величанственим благо нагнутим степеништем — кордонатом. Читав пројект завршен је после Микеланђелове смрти по његовим нацртима и сматра се једним од његових најлепших архитектонских остворења.

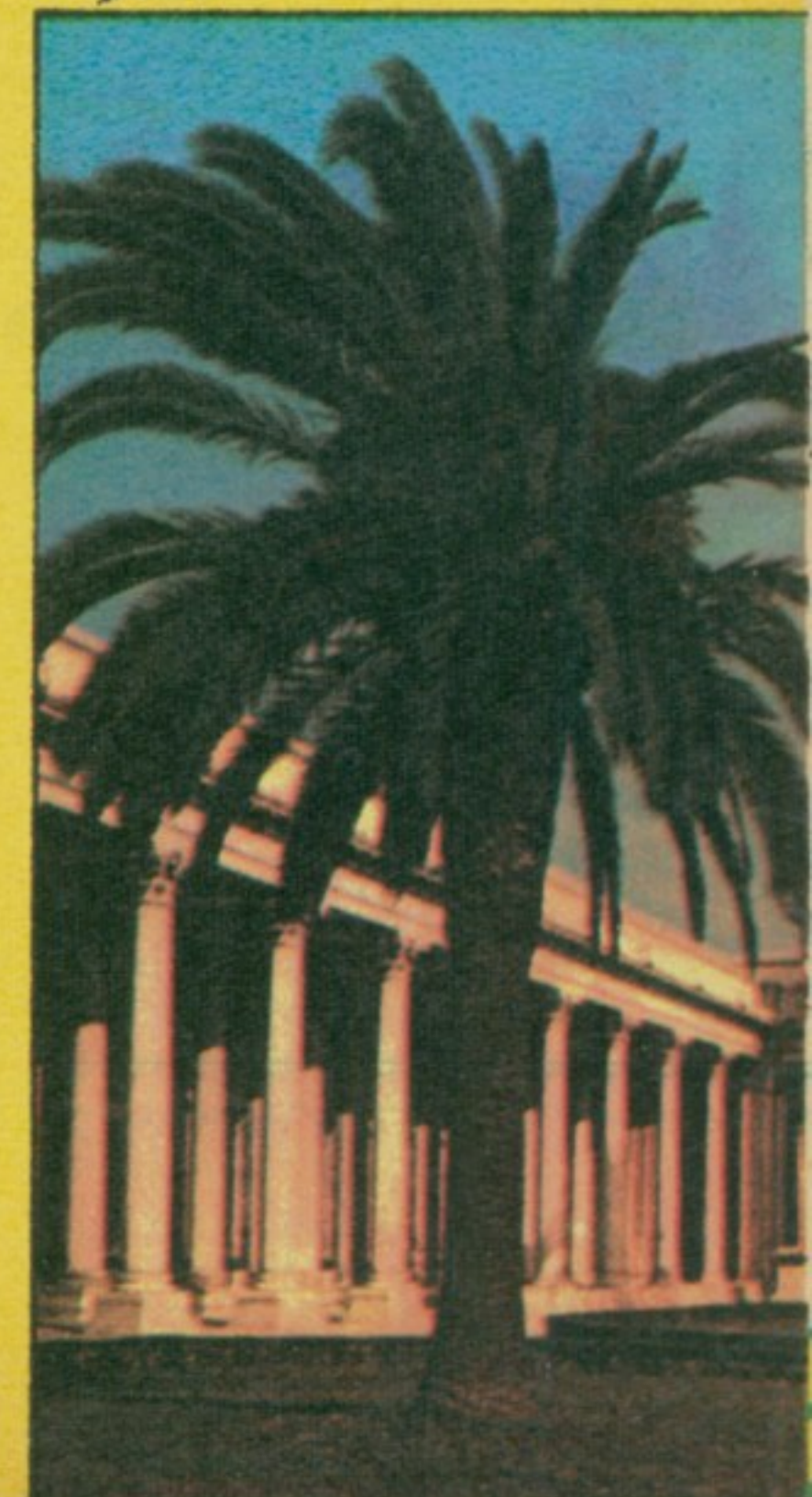

2.

МИКЕЛАЂЕЛОВО ДЕЛО

— Становништво ренесансног Рима дуго је прижељкивало да древни Капитол, од чијих су античких здања остале само рушевине, улепша архитектонском обрадом и пажљивим распоредом старих споменика који су се тамо већ налазили. На позив папе Павла III посла се 1536. године прихватио једини човек који му је био дорасто — Микел-

ЉУГА

3.

ЦИНОВСКА КУПОЛА — Црква Светог Петра у Ватикану, највећи и најбогатији од свих хришћанских храмова, дело је многих архитеката — једни су умирили, други су их смењивали и мењали првобитне планове према сопственим замислима и жељама папа. То је довело до извесног стилског несклада и ова огромна грађевина вероватно је добила више покуда него иједно архитектонско дело на свету. Највише је замерано томе како је урађена фасада коју је градио Карло Мадерно у 17. веку, као и издужен брод који је доградио на Брамантеов напрт основе. Првобитну цркву, дугачку 120 метара, подигао је цар Константин у 4. столећу. После крупних измена по налогу Гргура Великог у 6. веку остала је готово нетакнута 1000 година.

4.

Чувени ренесансни архитекта Браманте потпуно ју је разорио почетком 16. века по жељи Јулија II и 1506. године положио камен темељац нове зграде. Веровало се да ће то бити његово животно дело, али Браманте је 1514. умро. Посла су се прихватили други све док га папа Павле III није поверио седамдесет једногодишњем Микеланђелу. Циновска купола коју је саградио (пречника 42 и висине 100 метара) далеко је већа него што ју је Браманте замислио, тако да „покрива“ читав Рим. Црква је препуна уметничких дела а најчувеније од њих је — Микеланђелово! То је мермерна Пиета коју је искле- сао у двадесет четвртој го-

дини и једину од од својих скулптура потписао.

ПРВО ЗЛАТО — Цркву Санта Марија Мађоре подигао је папа Сикст III између 432. и 440. године. Њена данашња фасада готово у целини потиче из 18. века, али је унутрашњост сачувала свој класичан старохришћански изглед. То је једина од значајних римских цркава која је готово нетакнута пребродила векове. Ренесансна таваница, за коју кажу да је позлаћена првим златом донесеним из Новог света, велелепна је али не и наметљива захваљујући савршеном складу унутрашњости цркве рађене по Витрувијевим архи-

тектонским законима. Санта Марија Мађоре чувена је по мноштву мозаика и по статуама Арнолфа ди Камбија с почетком 14. века, које красе једну од бројних капела. Капелу Сфорца, коју је подигао Ђакомо дела Порта између 1564. и 1567. године, сматра се да је настала према Микеланђеловом нацрту.

НА ВРХУ БРДА — Од Шпанског трга, који се поноси једном Бернинијевом фонтаном, величанствено шпанско степениште (сигурно најпознатије улично степениште на свету) води до цркве Тринита деи Монти чија се истакнута фасада и два снажна звоника са

малим куполама виде са скоро свих места у Риму. Трг и степениште добили су име по шпанској амбасади у суседству. Изградња храма Тринита деи Монти почела је 1495. године од новца који су приложиле бројне папе и владари, између осталих чак и француски краљ Шарл VIII. Два дела тосканског сликара Данијела ди Волтера, иако прилично оштећена, највеће су уметничко благо цркве. Велики римски обелиск пред црквом недвојив је део трга.

ДРУГА ПО ВЕЛИЧИНИ — Цркви Сан Паоло фуори ле Мура судбина је била мало наклоњена те је називају Пепељугом. Све до великог пожара 1823. године црква Сан Паоло је изгледала исто као и у 5. веку, када је и сазидаана, и представљала изузетак међу старим базиликама. После трагичног пожара, Сан Паоло, друга по величини црква, личила је, по речима једног енглеског историчара уметности, „на железничку станицу! Па ипак, унутрашњост грађевине — огроман простор пресечен шумом стубова — оставља величанствен утисак чијој је снази тешко одолети“. Само један део цркве остао је неким чудом поштеђен у пожару — манастирско двориште, клаустер, с краја 12. и почетка 13. века. Спољашност је реконструисана и овај драгоцени архитектонски споменик у потпуности је обновљен.

Текст: П. Стојовић

КРАЈ

6.

6а

Чувени сликари и њихова дела

љиво довршава три слике које ми је он наручио...

Око плаћања ових слика Рембрант наставља преписку са Хујгенсом јер је за слику од њих тражио то 1.000 гулдена, али је то за принца било прескупо. Најзад су се споразумели да плати за сваку слику по 600 гулдена и 44 гулдена за оквире од ебановине.

ЦРКВА ОПТУЖУЈЕ

Благостање и срећа њих били дуго наклоњени Рембранту. Саскија ван

његовог приватног живота.

Рембрант је искрено погођен Саскијином смрћу али доживљава велико разочарење сазнавши да је тестаментом за наследника свог иметка одредила сина Титуса. Њено неповерење према Рембранту изазива злобне коментаре у амстердамским салонима а он се за то време задужује, продаје своје збирке уметничких предмета, пада у руке зеленашима. А онда градом почињу да се проносе гласине да Рембрант живи са својом служавком Хендрикје Штофелс која очекује његово дете. Црквени савет позива Хендрикје да јој суди.

— Допустила си да те господар слика нагу — оптужују је.

— Чинила сам оно што ми је наредио — каже скрушено Хендрикје. — Ја волим свог господара.

Присутни у дворани у којој се одржава суђење Црквени савет захтева од Хендрикје да се покаје за своје грехе, одриче јој право на свету причест...

Рембранта много не узбуђује овај скандал. Он и даље живи с Хендрикје Штофелс која води његово домаћинство, брине се о Титусу, рађа му кћерку. Али, његове слике се не купују као некад, сад за њих добија свега неколико гулдена!

НАРОЧИТА СВЕТЛОСТ

Ускоро Рембрант остаје потпуно сам. Хендрикје је умрла 1662. а четири године касније умире и Титус. Његова кћи Корнелија није више с њим. Од свега остао је скроман атеље, постеља, нешто одеће и сликарски прибор.

Поред портрета и библијских тема последњих година живота слика пејзаже, ради бакореза и аутопортрете.

Број слика у уљу прешао је 600. Од бројних цртежа до данас је сачувано око 1500! Као сликар и графичар он је, као нико до тада, открио најтананије прелазе између светла и таме. Кроз његов атеље прошли су многи ученици.

Четвртог, октобра 1669. године Рембрант Харменс ван Ријн, најзначајнији холандски уметник 17. века и један од највећих сликара свих времена, умро је у Амстердаму као пуки сиромаш. О њему је, поред многих написа које су оставили критичари и историчари уметности, забележено и ово:

„Његова је светлост сасвим нарочита, она одједном и у свој пуноћи упада у таму и опет избија из ње једнаком топлином, она није ни светлост сунца ни светлост среће. Она је Рембрантова властита светлост. Уметник полази у својој светлости од природе коју непрекидно проучава.“

И. М.

Иако је за живота постао славан, Рембрант је последње године провео у бедџи.

О самнаестогодишњи Рембрант Харменс ван Ријн напушта родни Лајден, где је имао своју радионицу, 1624. године и наставља се у Амстердаму. Почиње да учи сликање код Питера Ластмана. У лепом приморском граду, подигнутом на бројним острвцима са многим каналима и мостовима, овај знатижељни младић, син једног млинара и пекареве кћери из Лајдена, стећи ће славу.

Константин Хујгенс, секретар холандског гувернера принца Фридриха Хенрија Оранског, који је био песник и заштитник уметности, записује 1631. године: „Нека ти је хвала и слава, мој Рембранте!“

ЉУБАВ С ПЛЕМКИЊОМ

У Амстердаму Рембрант копира славне италијанске мајсторе и портретише жене богатих бродовласника. Његове слике добро се продају.

Тридесетогодишњи рат, који је почео кад је Рембранту било дванаест година, захватио је целу Европу и још траје. Младог уметника занимају жртве овог страховитог рата. Он слика војнике у ритама, скитнице и просјаци. И поред тога његов углед у богаташким салонима у Амстердаму све више расте. Свуда га примају и траже.

Почетком 1634. године у једном салону уметничких предмета Рембрант упознаје лепу Саскију ван Ојленбурх. Она је племкиња и да су јој родитељи били живи, сигурно се не би удала за Рембранта.

Саскија ван Ојленбурх донела је у мираз велик иметак. Рембрант и она настављају се у лепој кући у јеврејској четврти Амстердама. Ту их често посећују пријатељи и познаници, богати и сиромашни.

Следећих десет година најплодније су у Рембрантовом уметничком раду: у том периоду настаје стотине цртежа и слика којима цена постепено расте. Одавно је већ прева-

НЕНАДМАШНИ МЛИНАРЕВ СИН

Док својом уметношћу загибљује
свећ, у Амстердаму од њега по-
чињу да окрећу главу — збој слу-
жавке Хендрикје.

зишао свог учитеља Ластмана, италијанског ученика, који је на њега пренео утицај богате италијанске ренесансе.

Поред бројних наруџби на Рембрант ради слике и за принца Фридриха Хенрија Оранског.

„Драги господине, мој доброжелитељу, господару Хујгенсу“, пише Рембрант секретару принца Фридриха Хенрија Оранског у фебруару 1636. године, „надам се да ћете бити тако добри да кажете Његовој Екселенцији да мар-

Ојленбурх родила му је троје деце, али она, једно за другим, умиру. Године 1642. умире и Саскија и оставља га с једногодишњим сином Титусом. То је крај уметничког плодног периода започетог сликом „Час анатомије професора Тулпа“ која му је 1632. донела први успех а завршеног „Ноћном стражом“, ремек-делом групне композиције и дотад недостигнуте колоритне лепоте.

Долазе године за којих ће овај, тада већ славан сликар, водити мучну борбу с немаштином и друштвом које не крије своје негодовање и презир због

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА Аутомобилиста свих времена

Знате ли који је наш фудбалски клуб највише пута освајао друго место у Првој лиги?

1

Који је први југословенски рукометни клуб постао победник Купа шампиона?

2

Да ли се одржавају светска првенства у билијару?

3

Један наш кошаркашки клуб никад се није борио за прво место, али је зато један његов играч увек био најбољи или међу најбољим стрелцима. Знате ли који је то клуб и који играч?

4

Знате ли које је народности један од највећих аутомобилиста свих времена Хуан Мануел Фанђо?

5

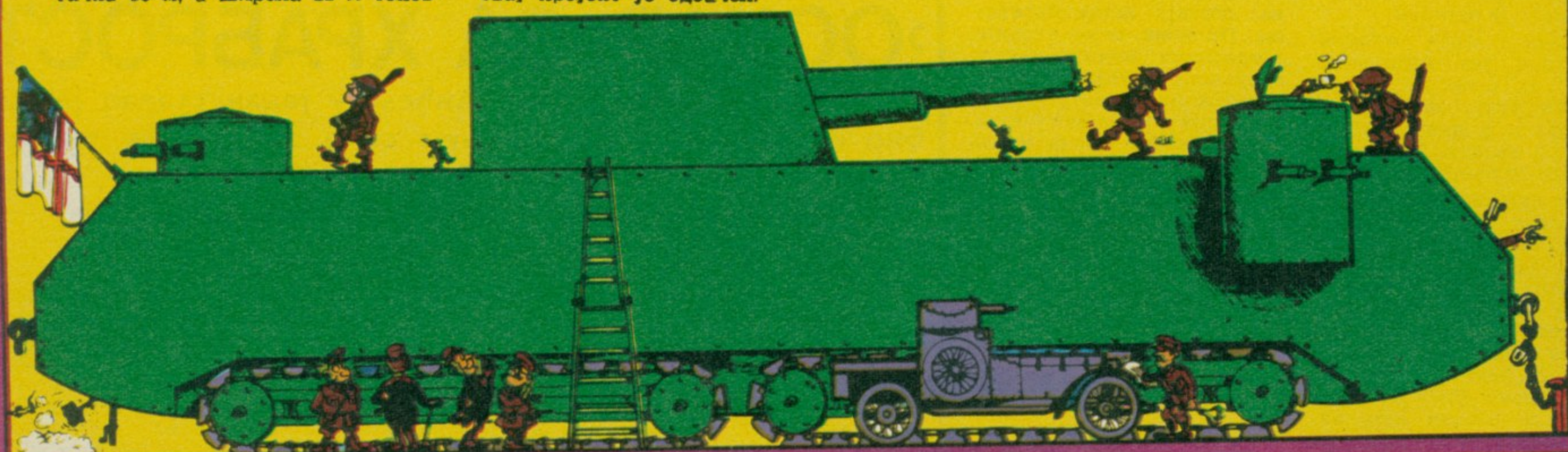
ОДГОВОРИ:

1. Динамо из Загребца био је седам пута вицешампион; 2. Партизан из Београда је први југословенски рукометни клуб који је 1972. године постао победник Купа шампиона; 3. Иако се одржавају светска првенства у билијару то није званична спортска дисциплина; 4. Мада се његов клуб Борач из Чаџа никад није борио за прво место, кошаркаш Радмило Мишовић је увек био међу најбољим стрелцима; 5. Аутомобилиста Хуан Мануел Фанђо је Аргентинац.

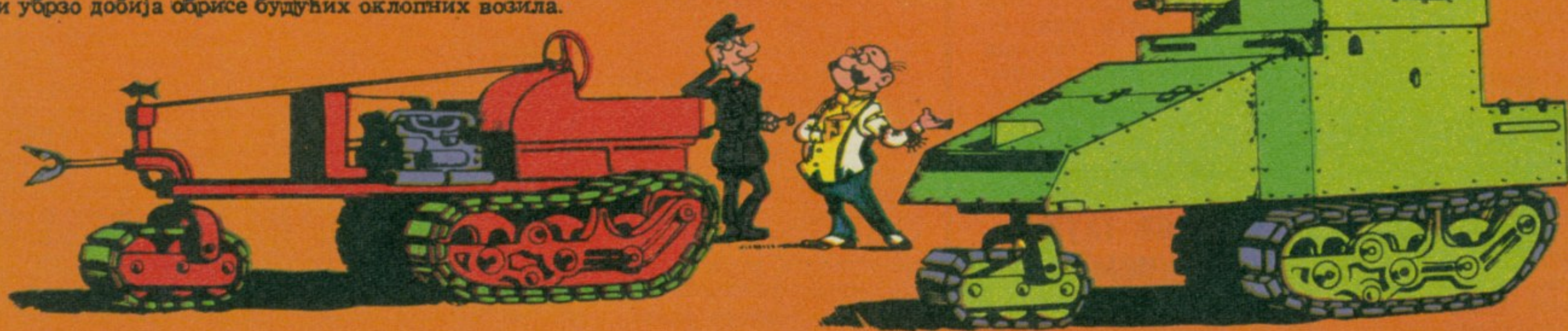
Слобода се брани и оружјем... 32

Овако је отприлике требало да изгледа копнена кротарица пројектована 1915. године у Енглеској. Дугачка 38 м, а широка 22 м топов-

њача је имала топ од 360 милиметара и три куполе са по два митраљеза од 12 милиметара. Наравно, овај пројект је одбачен.

Код енглеских конструктора стидљиво се рађа идеја о стварању оклопног возила као новог тајног оружја. Проекти се брзо множе а појава трактора са гусеницама наводи изаођаче да створе први прототип тенка који убрзо добија обриси будућих оклопних возила.

НЕОБИЧНА
ЗАНИМАЊА

ТАКО СЕ НА Ф

У улози немачког војника, Драгомир Станојевић, познат као Бата Камени, пада »смртно« погођен.

Сцена из филма

Преко каменог моста испод којег је река турско пресушила јурио је немачки камион. Ишао је право и ако за управљачем — није било никог!

Уместо да седи на седишту предвиђеном за возача, један немачки војник налазио се на оном с десне стране. Лева нога била му је на папучици за гас а обема рукама, неприродно испруженим у страну, само је придржавао волан. Из тог неудобног положаја управљао је возилом.

Изненада, пред камиси искочише два малишана. Један од њих виско је уздигао руку, замахнуо... и бомба је у луку полетела кроз ваздух. Неколико секунди касније прнуло је.

Пун погодак! Камион се претворио у опромну бутину. Само тренутак наставио је право... Затим се занео, ударио у дрвену опраду, пробио је и слетео с моста. А тамо, десетак метара ниже, на каменим дну реке поново је експлодирао. Овог пута за палио се бензин који се пролио из резервоара.

Дечаки су се радовали, још један немачки камион је уништен. Али војник који је био у кабини, иако је горео и пао са тако велике висине — остао је жив.

Сваки пут — рођендан

Све то није се дешавало за време другог светског рата, већ крајем 1972. године, за време снимања филма „Мирко и Славко“. А „немачки војник“ који је преживео хаварију камиси је каскадер Драгомир Станојевић, кога сви зову Бата „Камени“.

Већ 14 година бави се овим опасним послом. Почео је у „Дугим бродовима“ а до сада је играо у око 120 филмова и телевизијских серија. Увек када је неко од глумаца требало да другује с опасношћу.

Каскадери замењују глумце у најопаснијим сценама: падају под аутомобил који јури великом брзином, скачу на главу с петог спрата, с висског моста, котрљају се низ степенице или оштре хридине, храбро налећу на мине, постају живе буткитије. Па ипак, иако касније гледаоцима заостаје дах у грлу или полазе сузе на очи док их посматрају како умиру у ватромету варница, њихова имена често се и не појављују на насловној шпизи.

Они немају одређено радно време. Сваког јутра не хитају у канцеларије и у три сата по подне не журе да ускоче у први аутобус да би што пре стигли кућама. Раде само када их режисери позву. Живе за данас и уместо једног имају хиљаде рођендана — сваки пут после успешно одигране улоге смрти. Немају бенефициран радни стаже и насмеју се гласно када им помену пензију.

Каскадери су чланови Удружења филмских радника али савети режисера, сценаристе и глумаца нимало им не користе јер ниједан сценарио не може да предвиди, на пример, да ли ће се аутомобил преврнути три или седам пута.

Зар тако глупо да погинем?

— У овом послу не сме да постоји брзоплетост — каже Бата. — Каскадер може само једном да по-

греши. Најважнија је концентрација. Сваки трен, сваки секунд мора до краја да буде испланиран. Док сам снимао ову сцену у филму „Мирко и Славко“, сви су веровали да ће камион после пада остати на точковима. Али, знао сам да у задњем делу нема довољно товара, сем 150 литара бензина који сам још на мосту запалио. Препоставио сам да ће камион

ударити о дно прво „носем“ и онда се преврнути. Зато сам и сео на место до возача и привезао се сигурносним појасем. После пада каросерија се потпуно искривила... Волан се увукао дубоко у кабину и да сам био на том седишту сигурно бих погинуо. Међутим, тада се десило још нешто непредвиђено: иако нисам могао да откључам појас који се за-

тегао око мог грудног кошца!

Све је око њега у том тренутку горело. Почео је да губи свест и да се гуши. У кабини је било као у рерни, пламен се све више разбуктавао. Зар тако глупо да погинем, мислио је и последњом снагом повукао каиш. Више се ничему није надао... али брава на појасу је попустила.

— Никад више не бих

«ОСКАР» ЗА ХРАБРОСТ

Пре седам година у Лос Анђелесу један старац је добио награду која се додељује само за највећа уметничка остварења на филму. Био је то Јаким Канут, једини каскадер у свету са овим високим признањем.

Када је 1968. у Лос Анђелесу, као и годинама раније, додељиван „Оскар“, највеће признање за уметничка остварења на филму, нико није очекивао такво изненађење... Пред великих глумачких имена, режисера, мајстора фотографије и светла, ова награда предата је и једном човеку који је скоро пола века радио на филму али је и поред тога остао анониман.

То је био каскадер Јаким Канут. Стајао је по стражи, погурених леђа због раније повреде кичме, као да су му били пријатни аплаузи и свечаститања. У историји филма он је једини каскадер којем је додељено ово највеће признање.

Када је примио награду, од узбуђења није мо-

гао реч да проговори. Виско изнад главе подигао је статуу, а они из првих редова могли су да виде сузе на његовим образима.

Јаким Канут је започео каријеру 1916. године, још у неком филму. А прочуо се после страшних превртања двоколица у „Бен Хуру“. Гледаоци ипак нису видели да је тада сломио кључну кост, десну ногу и десет ребара. За ову сцену добио је награду од 5.000 долара! Био је то највећи хонорар који је дотада иједан каскадер добио а надмашен је тек 1949. године када је каскадер Пол Манц за 100.000 долара пристао да се сруши „летећом тврђавом“ Б-17 на импровизовани војни логор.

— Нама никад не цве-

тају руже — рекао је једном Јаким. — Многи глумци, нарочито почетници, да би зарадили коју пару више наступају у опасним сценама и одузимају нам хлеб. Средом по њих, има филмова где су каскадери заиста неопходни.

Каскадери воле своје занимање и само би из крајње нужде пристали да га промене. Без њихове професије филм се не може замислити: они од глумаца праве диновете. Али ипак, и после свега брзо постају заборављени.

— То занимање је пут који води у пропаст — каже Јаким Канут. — Кад има посла, сваког дана налазимо се на крају каријере. Кад посла нема, онда је још горе...

ИЛМУ УМИРЕ

«Ратници»

Тридесет трогодишњи Драгомир Станојевић с популарним глумцем Родом Тејлором кога је замењивао у најопаснијим сценама филма «Партизани».

Гошобо убек кад
џреба одиџаџи»у-
лоју смрџи», џозна-
џе ілумце замењују
каскадери. Они џа-
дају џод ауџомобил
који јуџи, скачу на
ілаџу с џеџоі сџра-
џа, коџрџају се
низ сџеџенице или
— џосџају жибе
букџиње!

ИМ

Камион се претворио у буктињу и сурвао у провалију. Али, човек који је био у набини, иако је горео и пао с толине висине, остао је жив!

пристао да поновим ту сцену, јер страшно сам се мучио. А касније, данима сам ишао као ошамућен и тетурало се. Нисам имао ниједну опреботину, само сам био опрљен од ватре — прича данас Бата „Камени“, који је том улогом још једном оправдао свој надимак.

Касније је режисер Тори Јанковић приредио банкет — славило се што је каскадер остао жив. За ту своју „филмску смрт“ која је лако могла да постаје права, Бата је добио онолико новца колико износи мало већа месечна плата неког службеника.

Шта каже Кирк Даглас

— Каскадер не сме никад да се препусти. Он мора да влада ситуацијом, јер

сваки пут ризикује живот — вели Бата. — Не сме да се нервира, мора да има добро ско, снажно тело и да научи да подноси бол. Он је саставни део нашег посла. Тако је једном сценарио захтевао да скочим с прозора једне зграде, са висине од 17 метара. Није ме ухватио страх када сам погледао са четвртог спрата, доле према људима који су разапели платно површине од 3 квадратна метра. Скочио сам... Платно је било превише затегнуто, ударио сам о њега као да је даска. Тада сам „одвалио“ плућну марамицу. Дуго нисам могао нормално да дишем. Међутим, да је дувао јачи ветар, заео би ме и ја бих промашио платно.

Публика воли узбуђења. Режисери добро знају да вратоломне прке судари и туче увек привлаче гле-

даоце и пуне благајне. Само, филмски трик лако је приметити. И да би се што чешће у замраченим салама проломио узвик одушевљења, постоје каскадери, људи који зарађују за живот на начин за који се сматра да је раван самоубиству: Славољуб Плавшић „Звонце“, Александар Ђуричић, Мики Животић, Ратомир Пешић, Бранко Јокић, Александар Филиповић, Иво Криштоф, Бата Станојевић и још неколицина за које је и Кирк Даглас изјавио да су међу најбољима на свету ако не и најбољи, никад не знају да ли ће живети још десет година или десет секунди.

Бата Станојевић не гледа филмове које је снимао. Може му се тада учинити да је био превише близу смрти или колико је мало требало па да попрени.

Можда би се уплашио, а касније док њима и прisetио, постао свестан шта би све могло да му се догоди. А каскадери морају да буду лудо храбри.

Запрепашћење једне старице

Батина специјалност је вожња аутомобила на два точка и превртање. Тој вештини научио га је познати француски каскадер, покојни Жил Деламар.

— У филму „Лака лова“ само ме је случај спасао. Да нисам имао kacиry на глави сигурно бих погинуо. Када сам изашао из смрсканог аутомобила, kacиry је била улубљена два сантиметра на месту где је слепоочница. А у „Ужичкој Републици“ пиротехничари су ставили превише експлозива у задњи део камиона који сам возио. Када је дошло до детонације, од снажног притиска ваздуха пукао ми је мишић на леђима. Ипак нисам хтео да одустанем, морао сам да завршим сцену. Наставио сам да возим иако је бол био неподношљив и — преврнуо камион у провалију дубоку осам метара...

Неколико пута овај храбри младић био је у ситуацији да му каскадерско знање спасе живот.

Једном док се враћао са снимања из Ваљева превише је журио да стигне у Београд. Био је сам у колима и до краја је притиснуо папучицу за гас. Изненада, на неколико метара испред аутомобила угледао је једног малишана како немарно прелази пут.

Нагло је скренуо волан, скренуо лево па десно, нагазио кочницу. Кола су се преврнула неколико пута

и потпуно смрвљена зауставила у јарку, али малишан је био спасен!

Иако није било рефлектора, удараца клапом и оног „шести кадар, други пут“, Бата је све извео као на филму. „Смотао“ је волан, притиснуо кочницу и бацио се на десно седиште. Једном ногом утирао је о под а супротном руком о „небо“ аутомобила — да му лим не би смрскао главу.

Ошамућен од удараца, изненада, у тишини која је настала зачуо је лелек:

— Јао, куку мени! Изгубе чо'ек! Ди да њи погине на очи!

Из олупине Бата је угледао неку старију жену која се затекла у близини. Запомагала је и бусала се у пруди.

А када га је видела како неповређен излази из кола, није могла да дође себи од чуда:

— Ене де, ЖИВ!!!

Љутито је забрала мараму, протрљала очи, прекрстила се и окренула му леђа.

Последњих година 15 наших каскадера напустило је овај посао јер се слабо плаћа а понуда има мало, мада не и опасних сцена у нашим филмовима. Јер, режисерима је много јефтиније да место њих узимају аматери.

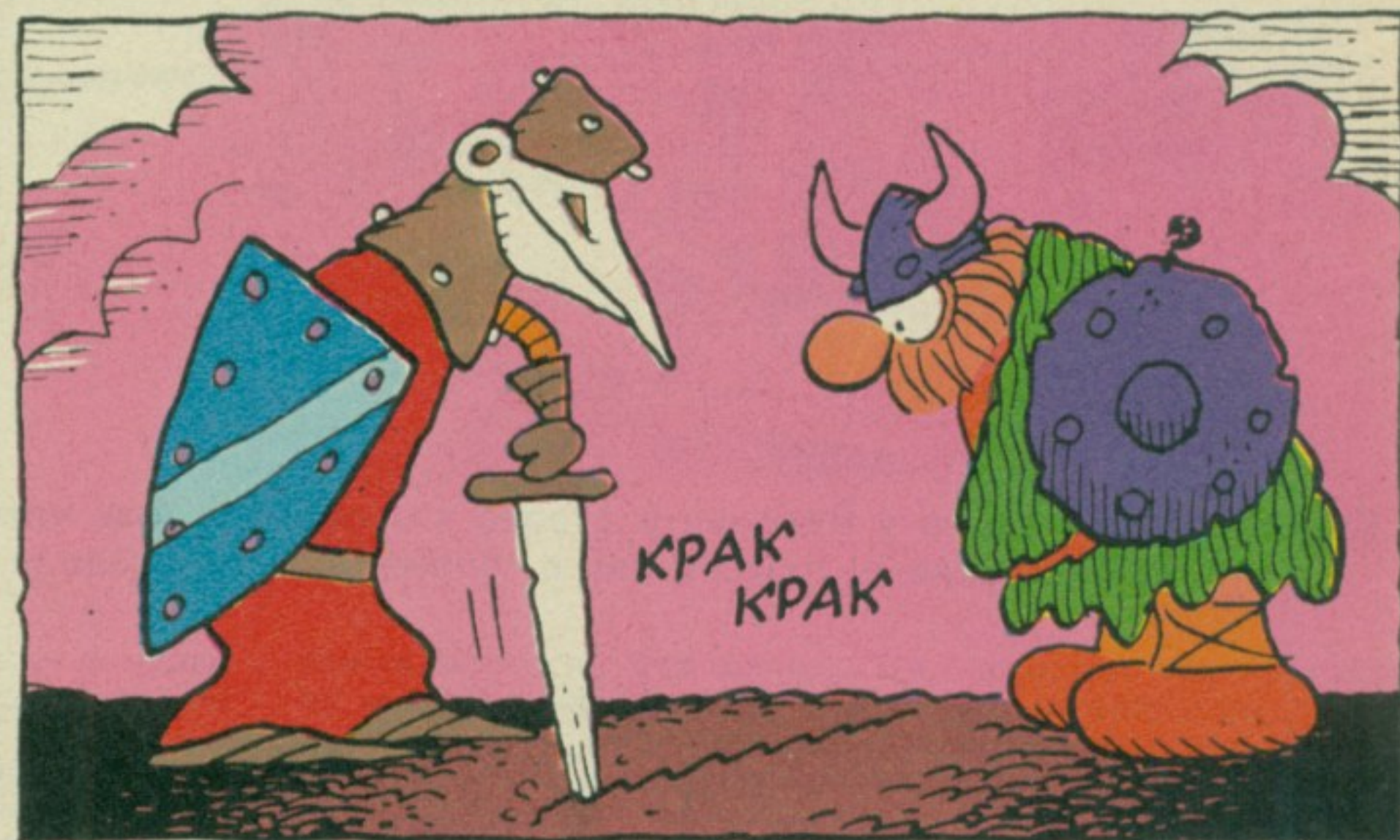
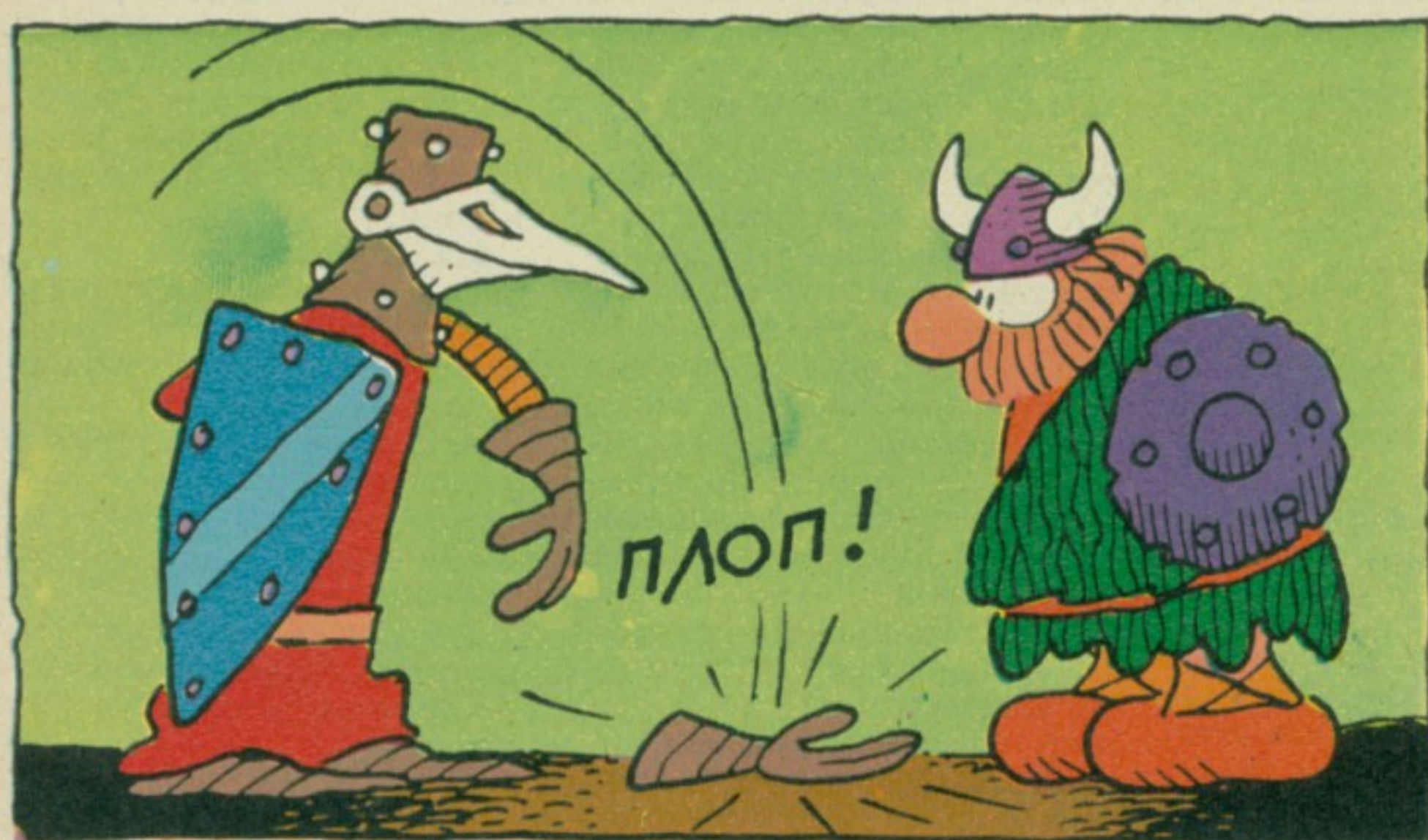
Многи наши каскадери траже посао по свету, а неки су у болницама примају трансфузије и лече преломе. За њих малобројне колеге које полако „изумиру“ у нашем филму кажу да нису имали среће. А у њу се толико уздају ови људи који никад не глуме, увек кад зачују ударац клапе и када крену у сусрет смрти.

Б. Јеремич 13

Dik
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

МЕДВЕД ЈЕ ДОШАО

Шеснаестогодишњи Пол Кameron из градића Диеборн, у држави Мичиген, устао је тог јулског јутра 1974. године врло рано. Требало је још да спакује ранац, провери да није штогод заборавио, доручкује и — ухвати аутобус који ће га одвести до Мичигенског планинског парка.

Унапред се радовао планинским врховима што штрче у небо обавијени меким, паперјастим облацима, кристално чистом ваздуху и раном јутарњем доручку уз цвркул птица. Већ му се чинило да чује шум лишћа у крошњатим гранама и удише опојни планински ваздух. Дошло му је просто да запева од среће.

НЕОЧЕКИВАНА ПОСЕТА

Било је већ касно поподне кад је Пол забио последњи кочић у земљу и разapeо шатор на малом пропланку усред шуме, у непосредној близини пенушаваг потока. Искрпљен дугим путовањем и напорним ходом кроз планину, одлучио је да поједе на брзину преостала два сендвича и да се завуће у врећу за спавање. Умор и оштар планински ваздух учинили су своје: заспао је истог трену кад је легао.

Сутрадан, пробудио се у цик зоре. Неколико минута лежао је непомично ослушкујући тајанствене шумске звуке а онда, издукавши се до пола из вреће, латио се припремања доручка. Упалио је примус, и ставио на њега тигањ с танким режњевима сланине. Примамљив мирис испунио је ваздух. И док је с уживањем слушао цврчање сланине која се пржила, учини му се да чује неки необичан шум. Неколико тренутака напрегнуто је ослушкивао. Не, сумње није било: то је ту, у близини мумлао неки медвед. Пол је био усклићен; видеће право, правца тог медведа! Таман је хтео да се извуче из вреће и провири напоље кад се зачу гребане по платну. Пол се притаји. Гребане и ударање по шатору никако није престајало и младића поче да обузима страх. Сетио се мајчиних речи на растанку:

— Поле, буди опрезан, дивље животиње нису нимало безбедне. На њено упозорење он је само нехајно одмахнуо руком.

МИРИС КРВИ

Сада, док се цео шатор тресао под ударцима тешких шапа, Полу није преостало ништа друго но да се нада да ће медведи ускоро досадити да њушка околи и да ће отићи даље. Међутим, преварио се. Медвед не само што није намеравао да оде, већ је упорно вукао тамо-амо зашнирана крила настојећи да уђе унутра. Најзад, онапустише и у шатору се појави о-

НА ДОРУЧАК

ПРЕСТРАШЕН И РАЊЕН,
ПОЛ ЈЕ МОГАО ДА ПОБЕГНЕ
ЈЕДИНО НА ОБЛИЖЊЕ ДРВО.
АЛИ ТЕК ШТО СЕ УСПЕН-
ТРАО, РАЗЈАРЕНА ЗВЕР ЈЕ
КРЕНУЛА ЗА ЊИМ.

громна мрка њушка. Пол се укочи од страха. Отворио је уста, али их је беспомоћно и брзо затворио не испустивши ни гласа. Неспособан да се помери, разрогачених очију, младић је као опчињен гледао разјапљену њушку која му се све више приближавала. Крикнуо је тек кад се две снажне вилице склопише око његове руке. Од страховитог бола готово је изгубио свест.

Кад је осетила мирис крви, разјарена звер зграби беспомоћног Пола, одиже га са земље и извуче из шатора. Онда га за тренутак испусти, усправи се на задње шапе и поново се уз урлик устреми на младића. Пол је знао да ће га растргнути ако одмах нешто не учини. Последњом снагом подигао се са земље и потрчао ка најближем дрвету. Одувек је своје другове задивљавао вештим и хитрим пења-

њем уз дрво. Али сада, са сломљеном руком, то није било нимало једноставно. Међутим, другог избора није било.

Неравна кора парала му је дланове док се пео уз дрво, али није обраћао пажњу на то. Чак ни на поврећену руку. Желео је само да побегне. Тек кад се попео на неких пет метара од земље, застао је потпуно искрпљен, да одахне.

ПРЕДОМИСЛИО СЕ

Разјапљених вилица низ које су цуриле бале, медвед је стајао испод дрвета на коме се налазио младић и претећи мумлао. Само тренутак касније, изненађујућом брзином за тако гломазно тело, по-

чео је да се вере уз стабло. Пол је исколачених очију гледао огромног медведа који му је сваког тренутка био све ближи.

Пол је већ осећао врели дах на својим босим ногама кад се одлучио на немогуће: ризикујући да падне на земљу, бацио се према густим гранама суседног дрвета. Пресекао га је оштар бол у рањеној руци али је ипак успео да се задржи. Изгледало му је да је спасен. Међутим, медвед се брзо спустио на земљу и пошао ка дрвету на коме се сад Пол налазио. Није хтео да се одрекне свог плена.

— Ох, не! — крикнуо је кад је медвед почео да се пење.

Потпуно избезумљен, младић је очајнички тресао гране. Звер се и даље пела и сад је већ била одмах испод његових ногу. А онда, сасвим неочекивано, медвед као да се предомислио. Спустио се на земљу.

Док се на дрвету Пол тресао као у грозници, медвед је претурао по поцепаном шатору и разбацаним стварима. Затим је, гетајући се и мумлајући, нестао међу дрвећем.

Пол се није усуђивао да сиђе с дрвета. Почео је да дозива у помоћ и није престао све док није потпуно промукао. Срећом, његово замагање чула су двојица планинара и похитала да му помогну.

Коментарисујући овај догађај, директор Мичигенског планинског парка рекао је да је то први случај за последњих дванаест година да дивља звер нападне човека. Био је убеђен да до тога не би ни дошло да није било Половог доручка. Наиме, тврдио је он, медвед никако није могао да одоли привлачном мирису пржене сланине.

О. В.

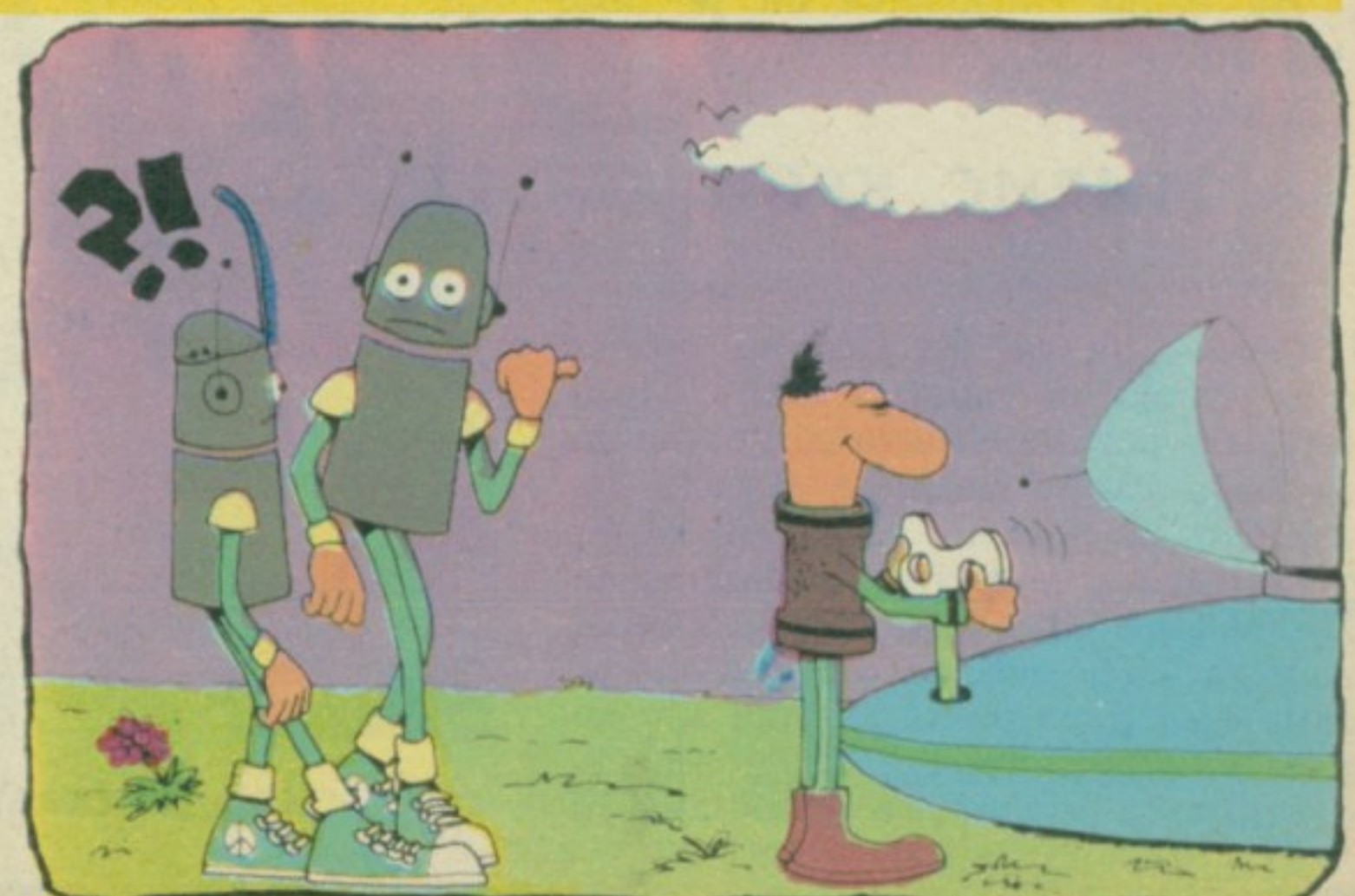
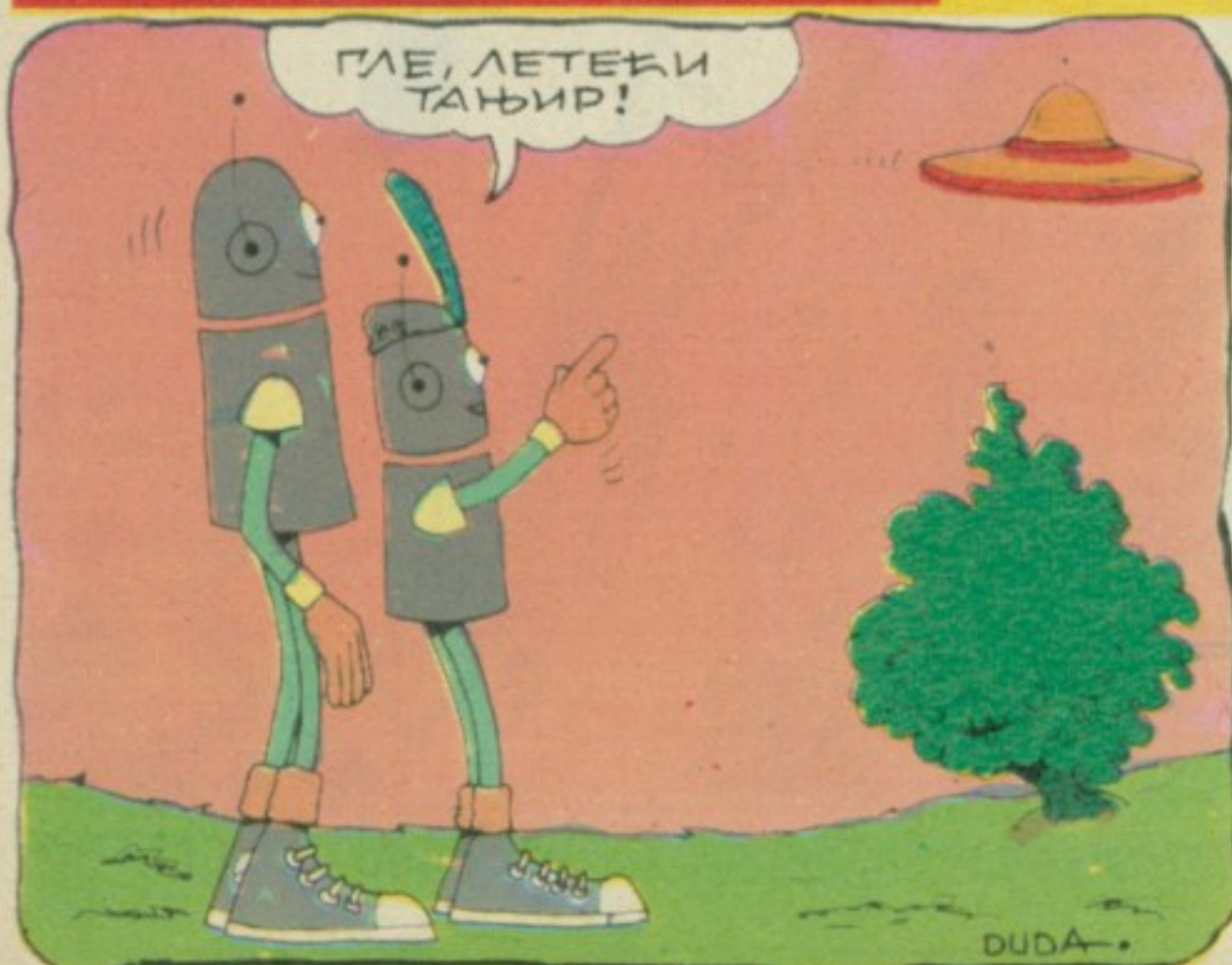
Кад је схватио да му је звер за петама, Пол је одлучио да сночи на суседно дрво!

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ФАНТОМ: ДИЈАМАНТСКА ЧАША

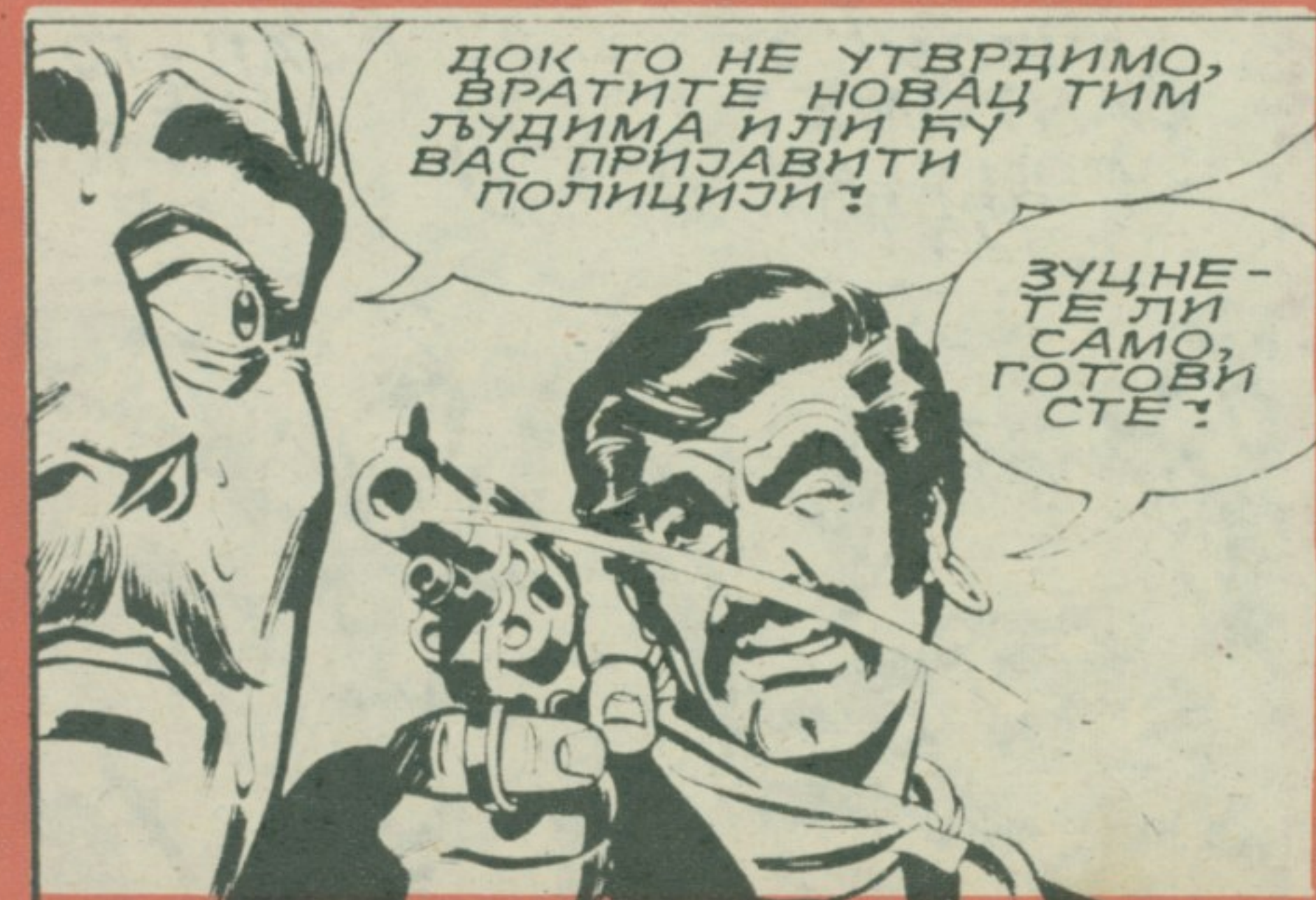

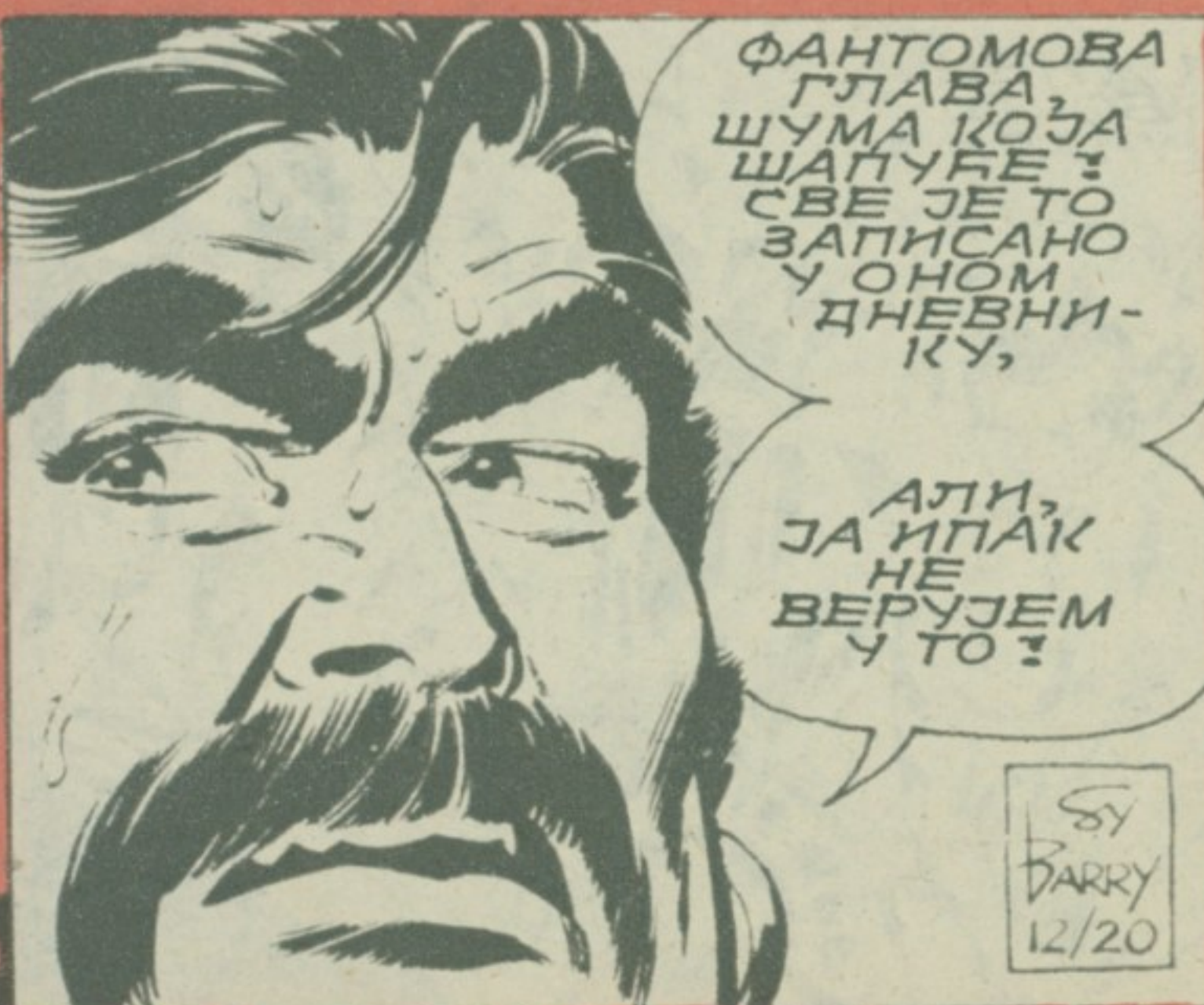

ПРВИ ФАНТОМ СЕ ПОЈАВИО
ПРЕ ЧЕТИРИ ВЕКА. СВОЈ ЖИВОТ
ЈЕ ПОСВЕТИО БОРБИ ПРОТИВ
НАСИЉА И НЕПРАВДЕ...

ЊЕГОВИ СИНОВИ СУ ГА СЛЕДИЛИ...

МАЛО
КАСНИЈЕ...

А ОВДЕ
СЕ НАЛАЗИ
ОНО ШТО
ТРАЖИТЕ ?

ЕВО И ДИЈАМАНТСКЕ
ЧАШЕ ?

ГЛЕДАЈТЕ ? НАПРАВЉЕНА
ЈЕ ИЗ ЈЕДНОГ
КОМАДА ?
НИСАМ ВАС ЛАГАО,
КАПЕТАНЕ ?

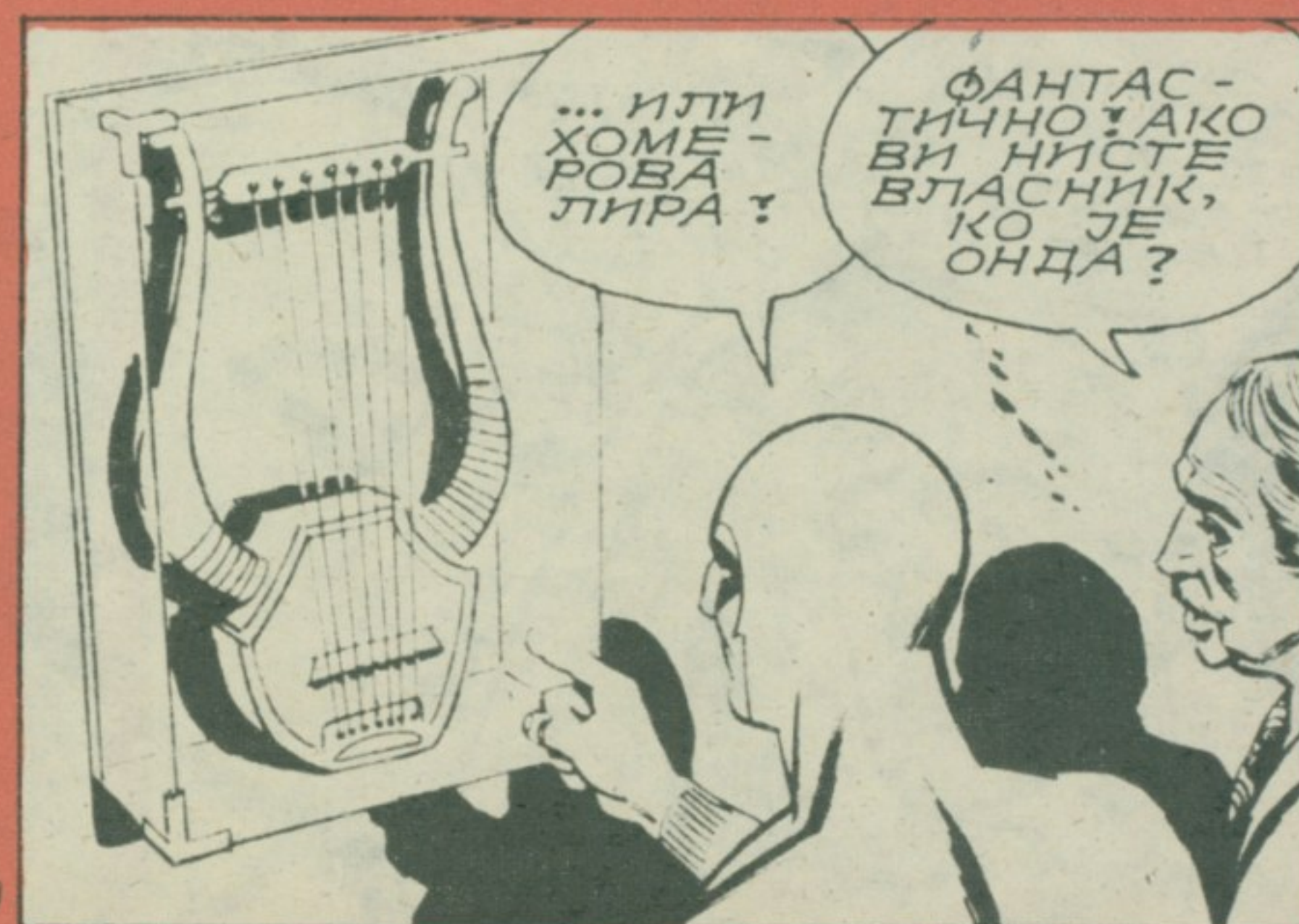
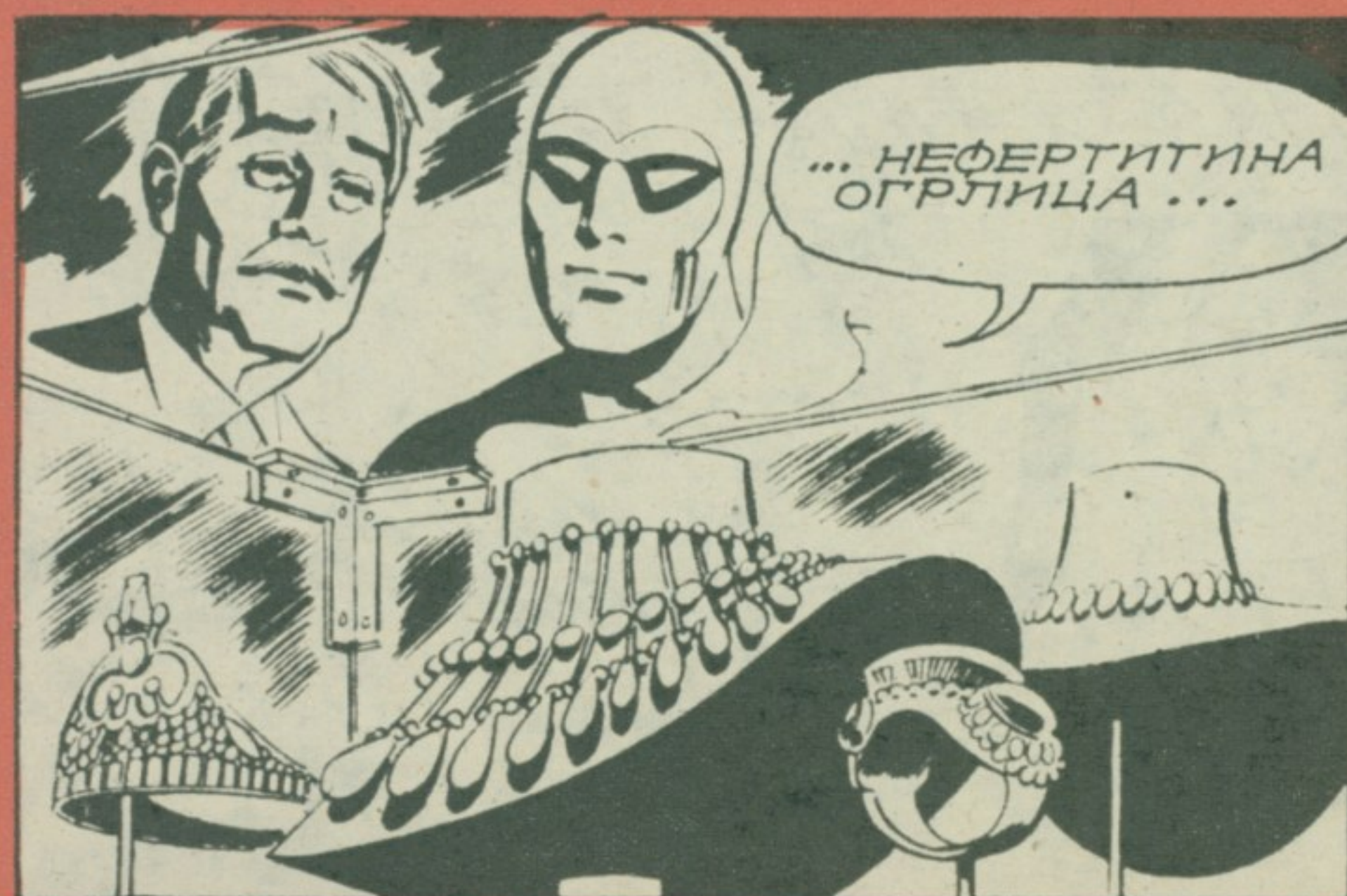
РУКЕ К СЕБИ !

НЕ МРДАЈТЕ ?
ИМАМ ПО ЈЕДАН
МЕТАК ЗА СВАКОГ
ОД ВАС ? ЧАК И ЗА
ТУ МАЧКУ ?

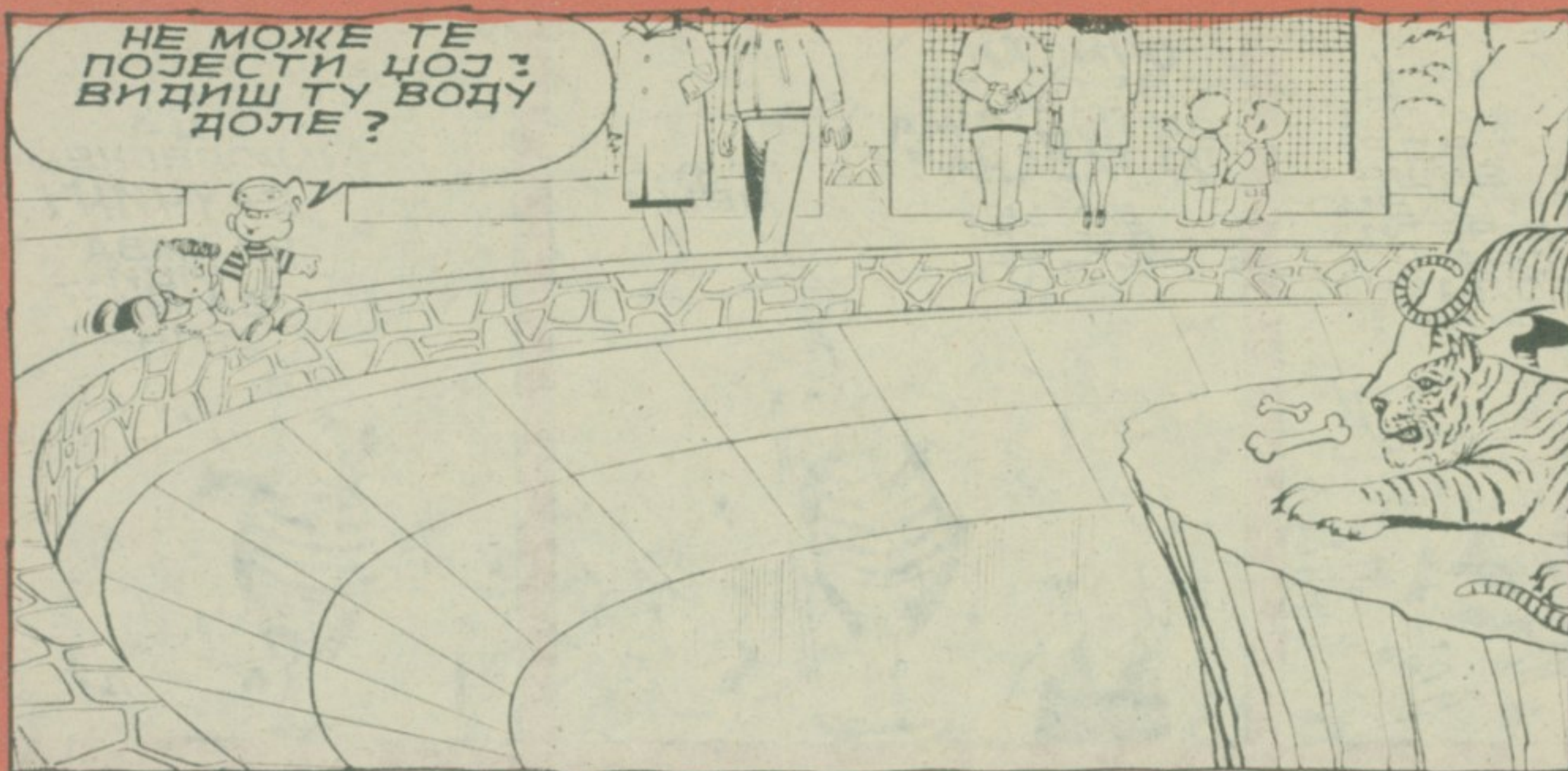

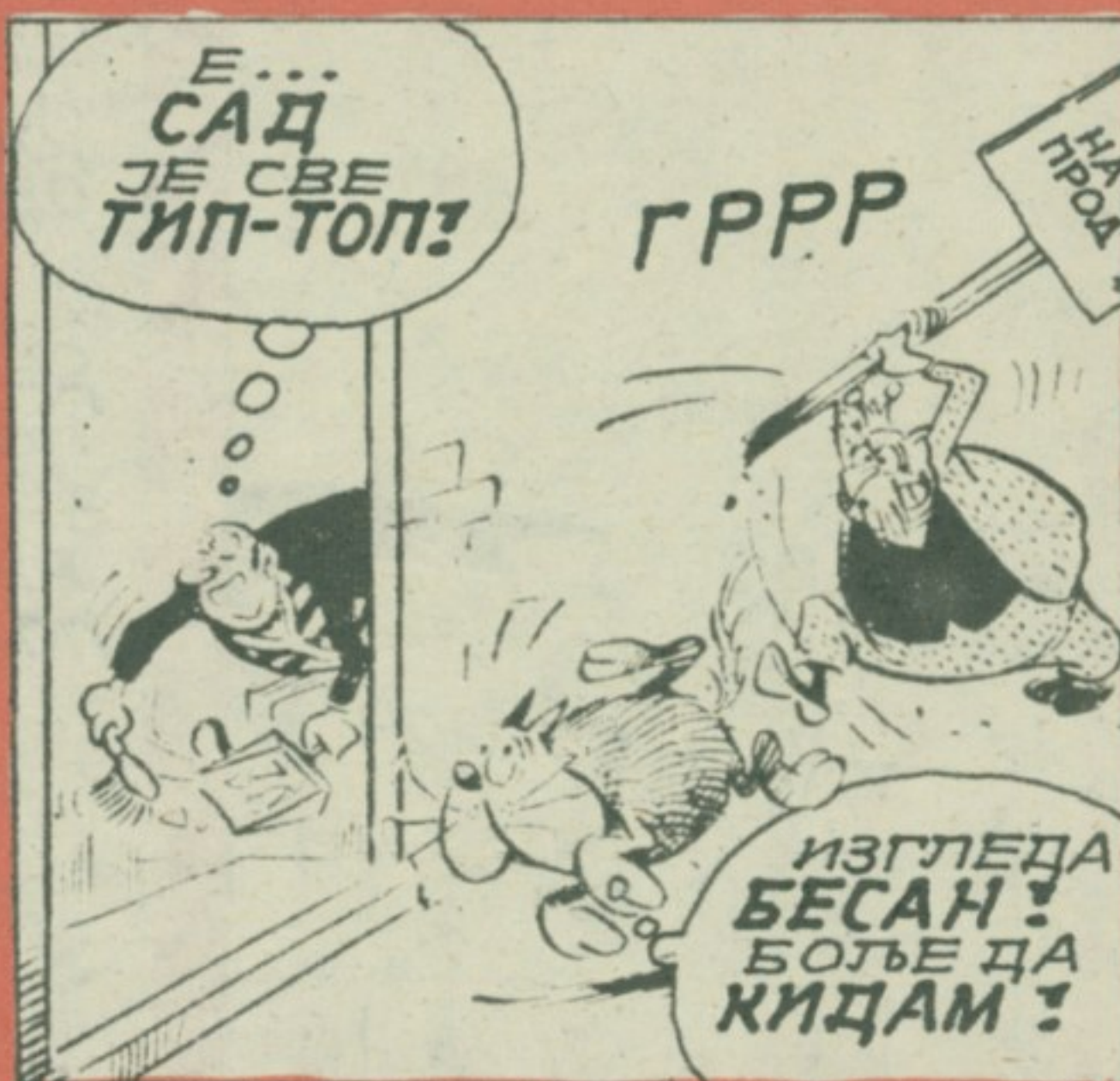
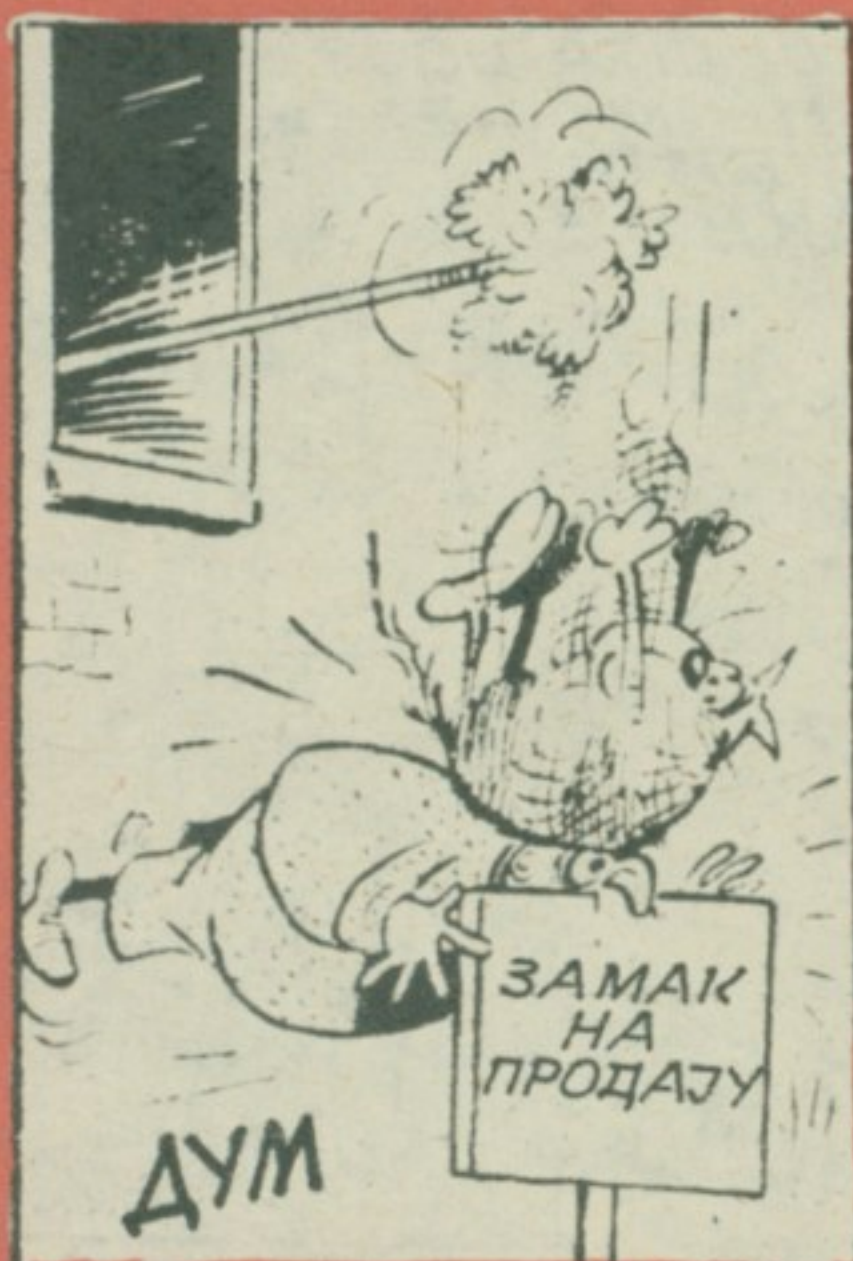
ДЕНИС У ЗООЛОШКОМ ВРТУ

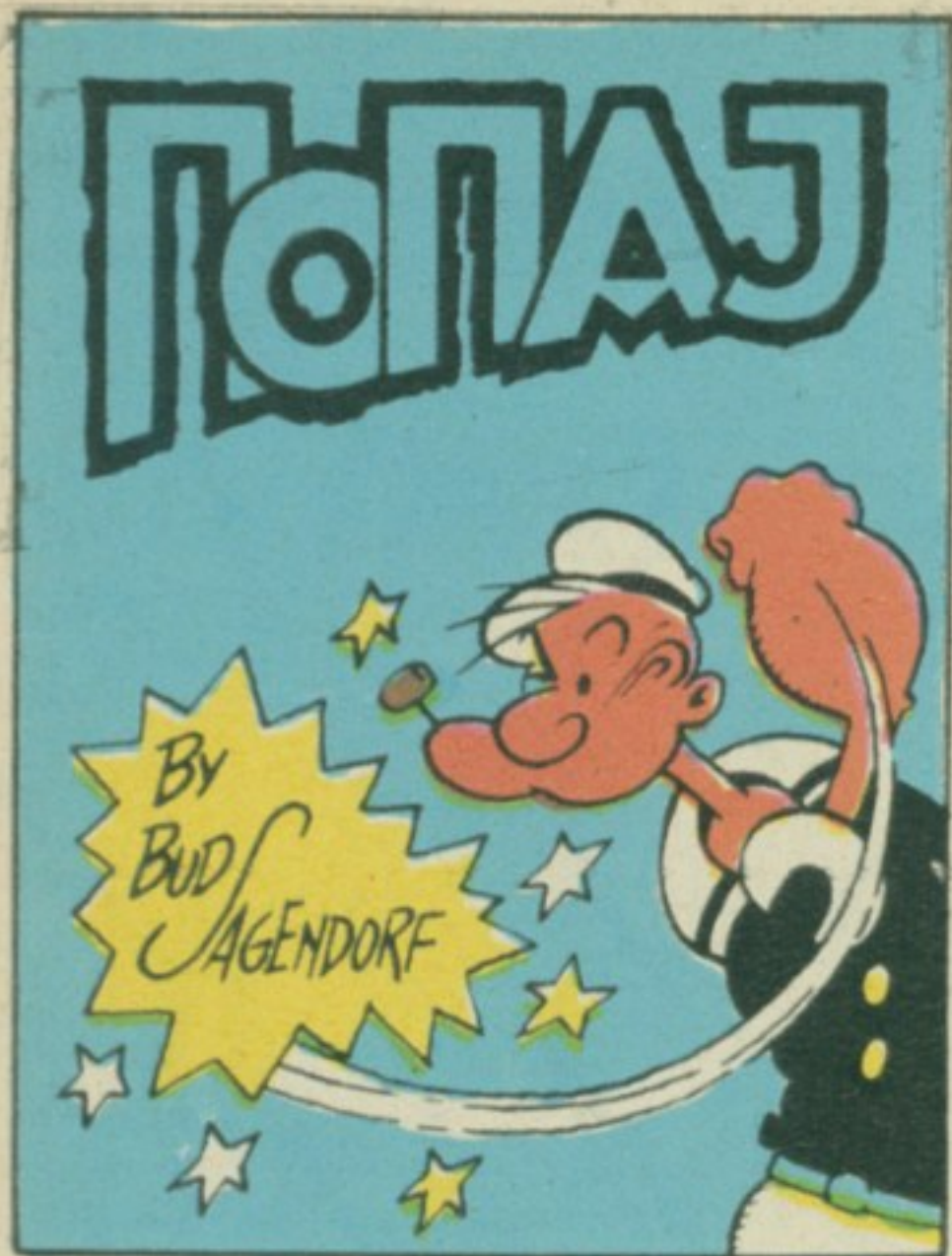

КРАЈ

МИЦКО

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

— Хајде, полази! —
дренну власник воћња-
ка и гурну ме напред
тако да умало нисам
пао.

Било је топло септем-
барско поподне 1947.
године.

Чим је звоно означило
крај школског часа, стр-
пао сам наврат-нанос свеске
и оловке у торбу и поју-
рио ка вратима. Тамо се
већ тискала гомила мојих
другова који су, као и ја,
једва чекали да изађу из
школе и потрче за крпе-
њачом.

На путу до пољане где
смо обично играли фудбал
прошли смо поред воћња-
ка у којем су се гране о-
нискних дуња повијале под
тежином жутих плодова.
Као по команди, сви смо
застали и приближили се
великој дрвеној огради.
Јесте да дуње нису баш
неко нарочито примамљи-
во воће, али смо помисли-
ли да би нам овако изглад-
нелима ипак добродошле.

МОЈ СИ, ЛОПОВЕ!

Неко је предложио да је-
дан од нас прескочи огра-
ду, набере дуње и донесе
их осталима.

— Што не бисмо сви уш-
ли? — предложи Војкан.

И док дланом о длан,
прескочисмо ограду и на-
ђосмо се у воћњаку. Још
честито нисам ни одабрао
дрво на које ћу се попети
кад се зачу Војканов глас:

— Научићу ја тебе паме-
ти! — гунђао је севајући
очима испод густих, на-
туштених већа. — Хајде,
полази! — дрекну и гур-
ну ме напред тако да у-
мало нисам пао. Нисам се
бунио, а и како бих кад
сам био крив.

Изађосмо кроз капију и
пођосмо према центру гра-
да. Тек тада скупих ма-
ло храбрости да га упитам
куда ме води. Нисам још
честито ни завршио рече-
ницу кад ме човек зграби
за врат тако јако да ми се
учинило да ми све кости
пуцају.

— У милицију, битанго!
Мени се ноге одсекосе.
Почео сам да га убеђујем
и да обећавам да ће моја
старија сестра надокнадити
сву штету, али човек није
хтео ни да чује. Решио је
да ме одведе у милицију и
— готово.

Пре пуних 28 година, кад
се ово догодило, Бијељина
није била велики град.
Сви смо се познавали и
баш због тога сам се и се-
кирао. Био сам убеђен да
ће до сутра цела чаршија
говорити о крађи у којој
сам ухваћен.

Док смо пролазили ули-
цама, хтео сам да пропад-
нем у земљу од стида. Кад
год би нас срео неки поз-
наник мог пратиоца, он би
застао и надугачко и на-
широко распрео причу о

ЗБОГ ДУЊА

— Беж'те, децо!

Као јато уплашених пти-
ца, полетесмо да се спа-
савамо. Моји другови су
већ били с оне стране ог-
раде, а ја никако нисам
успевао да је прескочим.
Тако ми није преостало
ништа друго него да из
воћњака изађем кроз ка-
пију. И таман сам сав за-
дихан хтео да шмугнем на
улицу кад ме с леђа згра-
бише две снажне руке и
готово одигоше са земље.
Почех да се отимам, али
узалуд. Отправник возова,
односно власник воћњака,
чврсто ме је држао.

— Мој си, лопове! —
дрекну он и звизну ми та-
кву шамарчину да ми уши
завонише. — Хоћеш да
крадеш, је ли? — цимао
ме је.

Што од страха што сам
затечен у крађи, што од
бола, почех гласно да је-
цам и да га молим да ме
пусти. Међутим, отпра-
вника као да је то моје запо-
магање још више разбес-
нело. Зграбио је конопац и
везао ми руке.

**Отправник возова био је неумо-
љив. Ни он ни познаници које смо
сретали нису узимали у обзир то
што сам имао само осам година.**

великој крађи чији сам
главни актер био ја. То да
се радило о крађи дуња
ником није поменуо. Љу-
ди су га гледали пуни ра-
зумевања, климали гла-
вом и одобравали му што
ме води у милицију. То
што сам ја имао осам го-
дина за њих није била ни-
мало олако схваћена окол-
ност.

У МИЛИЦИЈИ

Кад смо стигли на угао
улице у којој се налазила
станица милиције, ја још
једном покушах да га уми-
лостивим да ми опрости и
да ме пусти. Као одговор
добих ударац ногом у це-
ваницу. Видевши да са о-
вим човеком нема шале,

одустадох од молби и по-
слушно пођох даље.

Најзад стигосмо у ста-
ницу милиције. Дежурни
милиционер устаде иза
стола, погледа ме сумњи-
чаво и упита отправника:

— Упецао си га на де-
лу, а?

Овај опет поче да прича
о томе како ме је ухватио.
Кад је саслушао овај ис-
црпни „извештај“, мили-
ционер се замисли а онда
ме упита:

— Хоћеш ли да те сутра
приведем учитељици, мај-
ци или...?

Милиционер је набрајао
како све може да ме каз-
ни. Гледао сам га одсутно
и одједном ми се учини
како онако крупан, са ду-
гим црним брцима и строга

лица страшно личи на
Краљевића Марка. Само
што је Краљевић Марко
носио мач и буздован а он
пиштољ за појасом.

НЕ ДИРАЈ ТУЂЕ!

У једном тренутку при-
метих како је милиционер
намигнуо отпра-
внику па помислих да се они то са-
мо шале са мном и да ће
ме сад, сигурно пустити
кући. Зато пун наде почех
да их уверавам да ћу бити
добар и да више никада
нећу красти.

— Е, не може тако! —
грмну милиционер и трес-
ну песницом о сто. — Сад
би хтео да се извучеш не-
кажњен.

Ја ударих у плач и по-
чех да га молим и пре-
клињем да ме не води ни
мајци ни учитељици. Ако
већ треба да будем каж-
њен, онда више волим да
добајем батине. То ћу већ
некако прегрмети. Али, ако
мама и учитељица сазна-
ју... Не, то никако.

— А због чега не желиш
да твоја мајка и учитељи-

ца сазнају шта си радио?
— упитао је милиционер
зачуђен мојом молбом.

Грцајући у сузама једва
сам смогао снаге да му од-
говорим:

— Ако учитељица сазна
за ову крађу, избациће ме
из школе... Мама не смем
да изађем на очи јер ме је
одмалена учила да не смем
да дирам туђе...

Мој плач и искрено ка-
јање смекшали су срце ми-
лиционера. Неко време
размишљао је шта да ради
а онда гласно хукну два-
три пута:

— Тја, хајде сад иди ку-
ћи, али да ти се овако не-
што више никад није де-
сило.

Не чекајући да ми се
двапут каже, ја му захва-
лих и изјурих на улицу
чврсто обећавши себи да
више никад нећу посегну-
ти за туђим па таман ми
од тога и живот зависео.
А дуње од тог доба више
не једем.

Сулејман Суљић
5. септембра 69,
Сурдулица
(Хонорар: 250. дина.)

СМУЧАРСКА ЦИПЕЛА

ИЗ ПЕТСТОГОДИШЊЕ ТРАДИЦИЈЕ

ВРХУНСКИ ПРОИЗВОДИ

ПРВИ ПИСАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОБУЋАРСКОМ ЗАНАТСТВУ У ЖИРИЈУ, У СЛОВЕНИЈИ, ПОТИЧЕ ИЗ 1503. ГОДИНЕ. МЕЋУТИМ, БЕЗ ОБЗИРА НА ТРАДИЦИЈУ, ВЕЋ ДУЖЕ ВРЕМЕ ДОБРО ЈЕ ПОЗНАТО ДА СУ ЦИПЕЛЕ ИЗ ЖИРИЈА КВАЛИТЕТНЕ И ИЗДРЖЉИВЕ, ИЗМЕЂУ ДВА РАТА ПОСТОЈАЛЕ СУ У МЕСТУ ЧАК ЧЕТИРИ ОБУЋАРСКЕ ЗАДРУГЕ, А ЦИПЕЛЕ СУ СЕ ИЗРАЂИВАЛЕ ГОТОВО У СВАКОЈ КУЋИ.

Ципеле из овог краја — планинарске, смучарске, радне ципеле — добро су познате код нас и у свету. После другог светског рата задруга у Жирију постала је фабрика спортских ципела, а 1947. године радни колектив је прихватио име «Алпина». Наравно, ова фабрика не израђује само спортску обућу, већ и модерне ципеле свих врста, мушке и женске.

Вас, млади читаоци, вероватно највише интересује спортска обућа. Зато ћемо о њој и говорити, а нешто ћемо рећи и о фабрици. Неки нажу да добар глас допире до деветог села и зато су све продавнице «Алпина» — 61 у читавој Југославији добро посећене. Интересантно је, међутим, напоменути да фабрика у Југославији продаје мање од 20% своје производње из специјалног смучарског програма. Преостала количина одлази на светско тржиште — у Сједињене Америчке Државе, Канаду, Јужну Америку, Шведску, Швајцарску, Јапан, Иран, Совјетски Савез, Чехословачку, Демократску Републику Немачку, итд. У већини ових земаља зимски спорт је веома развијен. То говори да се смучарска обућа «Алпина» на основу квалитета и практичности, сврстава у сам врх светске производње спортских обућа.

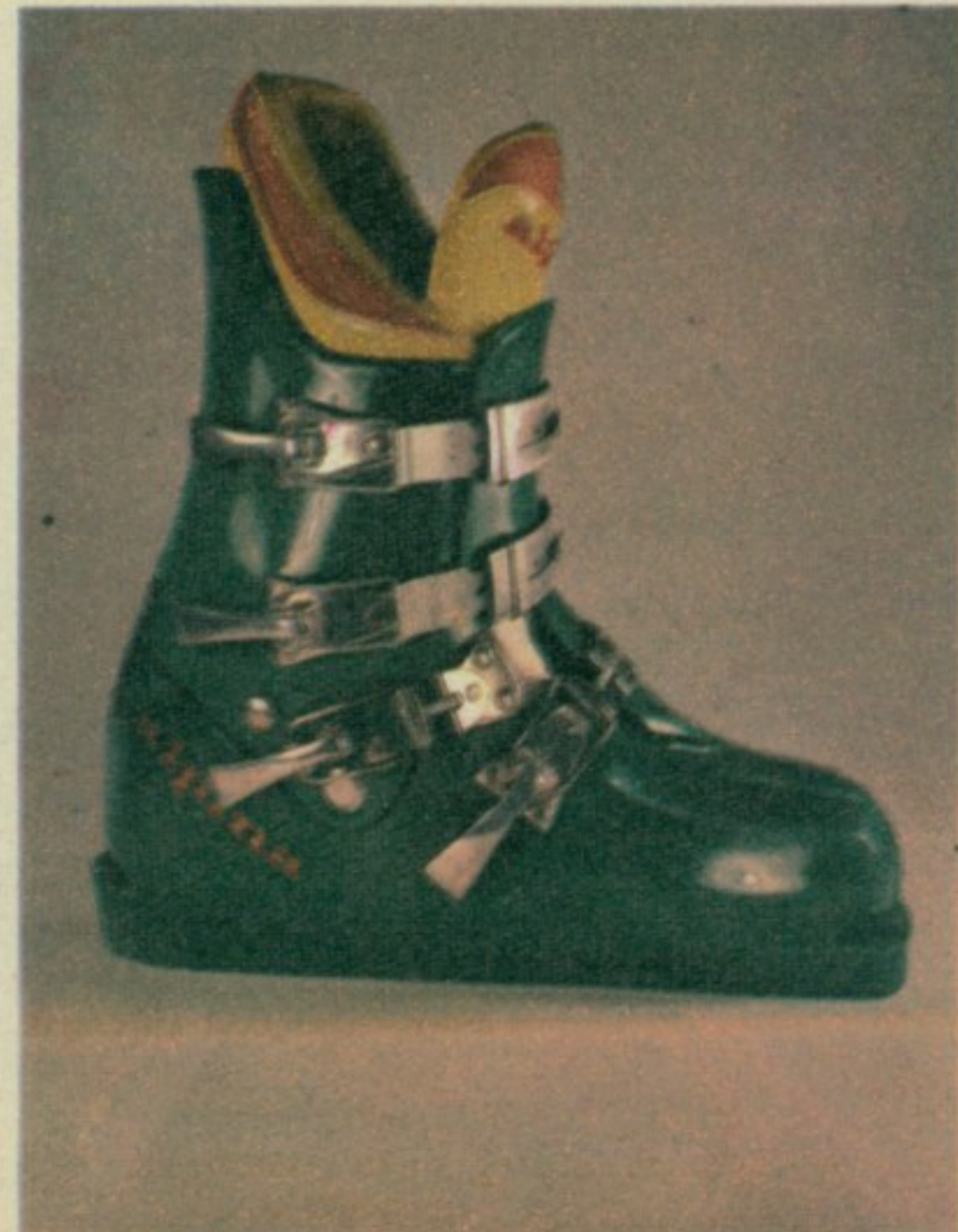
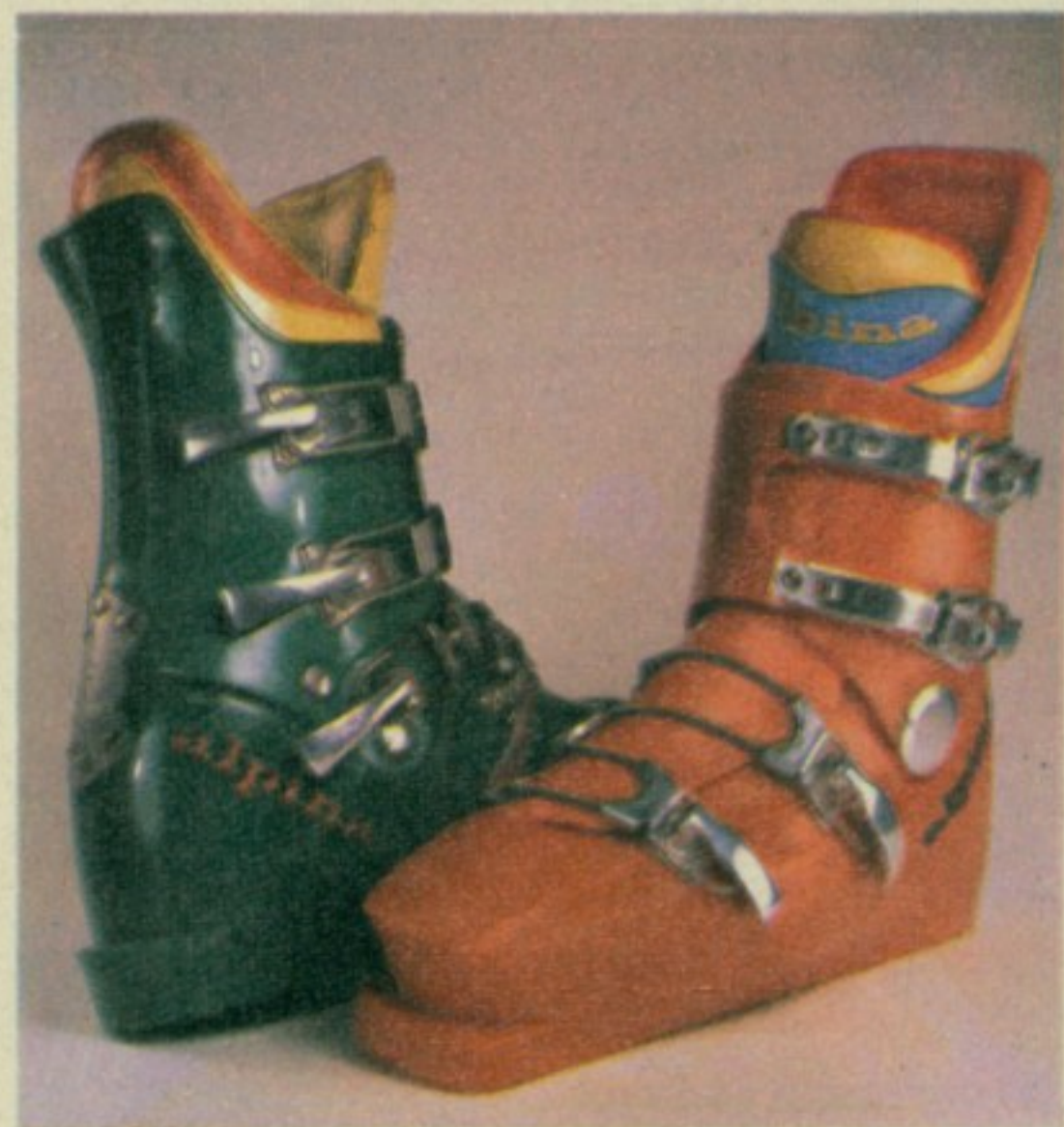
Целокупни програм спортских обућа «Алпина» обухвата преко 60 артикала, од тога преко 40 врста специјалне смучарске обуће. Зато представљамо неке од ових производа. Водећи рачуна о жељама купаца, фабрика је припремила СМУЧАРСКЕ ЦИПЕЛЕ ЗА ДЕЦУ које се

разликују од специјалних само у томе што не служе искључиво за смучање. Смучарске ципеле користе се само за време смучања, поред жичара и вучница, дакле за алпско смучање. За пешачење су сувише тврде јер је нагиб напред сувише велики, та-

ко да онемогућавају правилно држање и ходање. За школску омладину, која се повремено смуча или санка, «Алпина» је припремила модел «рок» који је погодан за смучање, санкање и пешачење до школе по лошем времену, снегу, киши. Ове ципеле имају и нека друга својства: јевтине су, довољно еластичне за ходање, а ипак имају довољно тврда пенцета од квалитетног ПВЦ материјала који је отпоран на мраз и влагу, а и тако обликован да одговара смучарским везовима. И горњи део ципела не пропушта влагу, а постављен је топлотом подлогом од вештачког крзна. Нису толико високо укројене, тако да омогућавају лако кретање; пенцета нису крута, савијају се, али су ипак довољно чврста да се везови не скидају. Сва ова својства потребна су ципели која треба да служи за пешачење и смучање. «Алпина» има и нови програм специјалне смучарске обуће. Модел «ТИ» сачувао је квалитет раније обуће, а оно по чему се разликује што је максимално прилагођен нози. И спољашњи изглед ципеле је модеран и у складу с најновијим захтевима моде у свету! Новитет је у томе што се ципеле везују посебном челичном, еластичном плетеницом (сајлом) која омогућава равномерно оптерећење наплатног дела ноге.

Најновија ципела за врхунске смучаре је модел «spider» (спајдер). То је танкичарска ципела за смук, слалом, велеслалом. Модел је тако савршен да заиста представља специјалитет фабрике. Ципела је у леђном делу виша, а напред затворенија. Поред посебних копчи које се лакше подешавају главну предност представља специјална челична опруга у прегину наплата и цеванице која задовољавајуће учвршћује читаво стопало танкичара.

ОАД

Кроз шуму и савану, по отоглелим стенама, колна је споро напредовала. Већ десет дана је прошло откако су пошлели из Кибатија, у Заиру, ка високим планинама. Кибати је био најудаљенија тачка до које је камисиона могло да се стигне. Ту је искрцан сав материјал, подељен на бале од по десет и двадесет килограма и распоређен међу носачима. Свако је носио свој део; научници, војници и носачи.

На висини од 3.500 метара, крај вулкана Нирагонто у центру Африке, шеф експедиције Пјер Евард давао је упутства:

— Боце са кисеоником ставите испод шатора Ц. Фотографски материјал и за врха...

МЕСТО ЗА ДУХОВЕ

Неколико корака даље је дан човек, висок, плавих очију и лица посутог риђим пегама, пажљиво је посматрао опроман кратер у који је требало да сиђе са својим колегама. Био је то Харун Тазиеф, душа експедиције. Размишљао је о оних дугих десет година које је провео у настојању да припреми свој долазак. Наилазио је на безброј тешкоћа и препрека.

Нирагонто се налази у центру Националног парка Алберт, области у којој је строго забрањено кретати се ван одређених стаза намењених туристима а није дна од њих не води ни близу вулканског врха. Пред упорношћу Харуна Тазиефа, који је чврсто одлучио да се приближи вулкану, директор Националног парка никако није попустио свих ових десет година!

Тазиеф је морао да се ухвати укоштац и са празноверним стансеништвом: Конгојци су били дубоко убеђени да вулкан настањују душе умрлих и зли духови. Веровали су да при близити се вулкану значи упустити се у опасан подухват непредвиђених последица.

Ни код научника није налазио разумевања.

— Проучавати вулкани? Каква идеја! — подсмевали су се многи.

— Кад одгонетнемо како долази до ерупције, бићемо у стању да је предвидимо — објашњавао је стрпљиво вулканолог.

— А чему све то?

— Стансеништво које живи у подножју вулканских планина моћи ће да се склони на време. Неће морати више да страхује од опасног суседа. Неће бити више десетине хиљада мртвих као што је то било у Помпеји или Сент Пјеру на Мартинику 1902. године.

— Добро. Али зашто сте изабрали баш Нирагонто за вашу проучавања? Зашто не неки други вулкан?

— Због тога што се на дну његовог кратера налази једно језеро лаве спојено са стењем. То је једини

вулкан на свету који стално показује карактеристичке ерупције!

Тазиефова упорност се ипак исплатила: добио је дозволу да проучава Нирагонто...

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО

Вулканолог је прорачунавао да дубина кратера износи неколико стотина метара. На дну, налазило се језеро лаве, а између језера и врха две кружне терасе, нека врста стазе која окружује главно протло.

На првој тераси, око три стотине метара од дна кратера, требало је да се улогује.

Харун Тазиеф први се спустио дуж унутрашњег стеновитог зида. Пратио га је Туллин, официр који је командовао одредом војника спрењених да прате и помажу научницима.

На терасу су затим помоћу ужета спустили шатори, намирнице и драгоцен материјал неопходан за проучавања, а онда су, један за другим, на терасу сишли сви чланови експедиције.

Првих десет дана у кратеру вулкана прозвучавало се радио: подељени по групама, људи су уводили осветљење у двадесетак шатора, подизали кухињу и трпезарију, повезивали телефонском везом врх кратера и утробу вулкана...

Распаковани су мерни инструменти: теодолит, магнетна теразија, Гајгеров бројач, правиметар, сеизмо-

ПУТ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ

граф, термокупл, спектрограф. Неки од њих су били постављени на одређена места и већ обавили прве резултате...

Предвече десетог дана све је било спремно за други део експедиције, за велику авантуру...

ШТА СЕ ДОГАЂА ИСПОД НАС

Пала је ноћ. Док су се уморни људи спремали за

Трагом истраживача

починак, Харун је пришао ивици терасе и ставио руку на металну дизалицу која ће га сутра ујутро спустити готово до самог језера лаве чије се црвенило одбијало на стеновитим зидинама кратера.

Био је узбуђен.

— Не сметам? — пренуо га неко. Био је то један од чланова екипе, физичар по струци.

— Не. Седнимо.

Дза човека седеше на стено. Тишину је нарушавало само удаљено гротане лаве на дну, потмуле подземне експлозије и шиптање гаса који је избијао на псершину.

Харун Тазиеф упита тихо:

— Не спава вам се?

— Не — одговори физичар и, извињавајући се, дода брзо — због нервозе, сигурно. То је први пут да силазим у кратер.

Неко време човек је ћутао а онда запити:

— Због чега сте изабрали овај посао?

— Волим вулкани — одговори Харун. Размишљао је неколико секунди пре него што је почео да објашњава: — Постоји још толико тога што треба сазнати! Вулканологија је сасвим нова наука... Да ли сте се икад запитали шта ми заправо знамо о Земљи? Ништа, или готово ништа. Вулкан — то је само одшкринут прозор у унутрашњост Земљине кутле. Једино преко њега можемо да сазнамо шта се догађа испод наших ногу, на неколико километара дубине!

— Да, разумем... — Колико сте кратера већ проучили?

— Неколико десетина... С времена на време физичар је празнио пепео из свасје луле. Сивкасте сенке које су се пеле из језера подрхтавале су међу стенама.

— Не плашите их се? — запити физичар тихо.

— Вулкана? Не. Кад их човек упозна, схвати да они уопште нису опасни.

— Ипак, зар се не дого-

ди да лава изненада потече — није попустио физичар.

— Наравно, неопходно је предузети неке мере предострожности, умети опажати, слушати...

Харун Тазиеф ућута на тренутак а затим настави осмехнувши се:

— Спустити се у вулкан понекад је мање опасно него сести недељом за волан! Физичар се насмеја.

ЗАУСТАВИТЕ ДИЗАЛИЦУ!

Неколико часова спавања било је довољно Харуну Тазиефу. Сутрадан ујутру ту, поред дизалице, био је окружен свим члановима експедиције. На глави је имао шлем а на ногама чврсте гојзерице. За појас му је била причвршћена касура од финог белог ујета. Телефонска слушалица налазила му се на грудима а разни инструменти и каблови висили су с његовог одећа. У ранцу на леђима био је брижљиво запакован мали шатор, намирнице, камера, маска.

Дизалица је била причвршћена на носаче укупане у земљу неколико метара од ивице кратера. Дугачки метални носачи завршавали су се котурима у којима се пресијавао кабл на чијем је крају висео тежак метални самар.

Харун приђе самару:

— Можемо да кренемо.

Мотор дизалице је тихо зазујао и вулканолог осети како се диже с тла. Покретни кракови самара покренуше се полако и ускоро је Харун висео над кратером. Три стотине метара ниже кључала је лава...

Полако, без застоја, кабл се одмативао. Тазиефов сан је почео да се остварује. Ускоро око њега није било више ничег осим стрмих стена оштрих ивица.

Силазак у кратер се одвијао полако. Харун је пажљиво пратио одмативање

— Можемо да кренемо — довикнуо је Тазиеф и кабл дизалице почео је да се одмотава спуштајући га у гротло.

**ИСТРАЖИВАЧ ХАРУН
ТАЗИЕФ УВЕО ЈЕ
СВОЈУ ЕКСПЕДИЦИЈУ
У КРАТЕР ВЕЛИКОГ
ВУЛКАНА НИРАГОНГО.
НЕКОЛИКО ДАНА
НАСНИЈЕ КРЕНУО
ЈЕ ДАЉЕ, У ЊЕГОВУ
УТРОБУ — ПРЕМА
ПАВИ КОЈА ЈЕ
КЉУЧАЛА!**

да би управљао спуштањем самара избегавао оштро стене, одбацавао нестабилно камење које би могло да падне и повреди га.

Спуштање је текло без проблема. Повремено би се зачуло наређење:

— Стоп!... Крећите... Полако!... Ерже!... Успорите! Сваког тренутка био је све ближе тераси: још двадесет... десет... пет... три... два... само метар... И, најзад је ту! Ноге му додирнуше стену.

— Зауставите дизалицу! — викнуо је у слушалицу.

Укоченим прстима одвезивао је опрему, док му је срце тукло као помахнитало: на само неколико метара од њега била је ивица терасе а мало испод ње огромно језеро које је врело, кипело и подрхтавало. Је-

— Ваздух је касвим пристојан. Дише се без муке. Осећа се јак мирис сумпора, али ми није потребна гас-маска.

— Температура?

— Подношљива?

— Тле?

— Исто као и на првој тераси. Шатор може да се постави...

Тулпин није носио са собом никакав материјал, па је његов силазак био много бржи. За само пола часа нашао се на доњој тераси.

Тазиеф и Тулпин су најпре подигли шатор, а онда, до вечери, распоређивали материјал који им је стигао са прве терасе. Нису имали ни тренутка времена за одмор.

Кад је пала ноћ, сви инструменти, намирнице и вода за пиће били су смештени под шатор. Тек сада су Харун и Тулпин могли да приђу ивици терасе и да се диве величанственом призору.

Језеро лаве пружало се ту, на само неколико метара од њих. Нека врста сивкасте коре покривала га је местимично, без престанка се покрећући и стварајући велике клобуке. Једно острвце очврслог базалта избијало је из зажарене лаве а узана трака, очврсла такође, спајала је ивице језера.

Ту и тамо, око њих је избијао млаз гаса у облику беличастог стуба који се дизао уз пискаво шиштање али га је надјачавала гутњава и проктање примизно-црвене лаве. Високо горе, на небу, блистале су звезде.

Харун и Тулпин су гледали, слушали.

Одједном, Тулпин се трже:

— Тле... осећате ли? Рекао бих да подрхтава!

— Подрхтава. Не заборавите да се налазимо на земљишту које је чврсто колико и љуска јајета!

— Љуска? Каква љуска? — упита Тулпин изненађен.

— Земља је као јаје: тле по којем корачамо, које познајемо и на којем су подигнути наши прадови, у односу на унутрашњост Земље кугле исто толико је чврсто као и унутрашњост јајета у односу на своју љуску... То је магма, ова маса растопљених стена која кључа испод наших ногу. Она је обавијена љуском која трпи веома велике притиске. Али понекад се створи рупа: магма провали, тежећи да се ослободи...

— ... и то је ерупција вулкана — закључи Тулпин. Ћутао је неко време замишљен а онда рече: — Ова та снага... То је чудесно! Сасвим је разумљиво што ерупције вулкана изазивају толика разарања!

— Немојте мислити да су вулкани само извор несреће — почео је да објашњава Харун. — Знате ли због чега се често подижу насеља у подножју вулкана, упркос опасностима коју они представљају?

— Не — признаде Тулпин.

— Из веома простог разлога: земљиште подно вулкана је веома плодно. Вулканска лава садржи корисне састојке. И тако, иако страхују од изненадних е-

рупција, сељаци ипак живе у близини свог опасног али корисног суседа!

Очаран призором који је гледао и новим сазнањем, Тулпин је ћутао.

ТЕМПЕРАТУРА — 1.100 СТЕПЕНИ

Сутрадан ујутру придружио им се Пјер Ервард.

Дошао је тренутак да отпочне последњи део мисије, најважнији и најнеобичнији.

Отворили су сандук и извадили материјал који им је био потребан: лествице од дуралуминијума, термокупла помоћу којег је требало измерити температуру лаве, стаклене ампуле које је требало напунити сумпорним гасом и дати хемичарима, члановима експедиције.

Затим су обукли азбестне комбинезне, проткане алуминијумским концем, у којима су могли да издрже веома високу температуру која је владала на површини језера. Специјалне кациге штитиле су им главе. У висини очију налазио се застакљени прорез, пресвучен танким слојем злата. Пошто је био веома танак, слој злата је био провидан и штитио је очи од превелике топлоте.

Закачивши се ужетом за лествице тројица људи су почела полако да силазе. Ускоро су се нашли на обали језера.

Надохват руке таласала се магма котрљајући се према њима, избацујући с временом на време клобуке и млазеве гаса. Призор је био чудесан: гледали су срце Земље које је живело и дисало, ту, пред њима!

Сатима су били занети послом: мерили су температуру лаве, гаса и тла по којем су се кретали, узимали узорке, затварали сумпорну пару у ватросталне ампуле.

Када је температура, упркос комбинезнима, постала неиздржљива, одлучили су да се врате. Река лаве, чија је температура износила 1100 степени Ц, вала се полако и таласала и уз паклену грмљавину створила огромну рупу на јужном крају језера.

Кад је пала ноћ, обрвани умором, вратили су се на терасу на којој су Харун и Тулпин провели претходну ноћ.

Ослушкивали су звуке који су допирали из језера и које ниједан човек пре њих није чуо.

— Харуне — упита изненада Ервард — шта ћете радити кад вам Нирагонго открије све своје тајне?

— Ићи ћу да проучавам неки други кратер — одговорио је вулканолог мирним гласом.

— А када проучите све кратере? Када не буде више ничег што нисте видели?

— Сумњам да ће се то икад догодити! Али, ако ипак тај дан некада дође...

Харун Тазиеф ућута за тренутак а онда, осмехнувши се, настави тихо: — Постоје вулкани на Месецу!

Г. Ш.

АНЕГДОТЕ

КОБНЕ ШТАМПАРСКЕ ГРЕШКЕ

Познати немачки лекари Маркус Херц посетио је једном неког болесника који се сам леčio према књигама у којима је тражио и налазио одговарајуће ленове и ленарске рецепте. Сазнавши за овакав начин лечења, Херц рече болеснику:

— Знам шта ће бити узрок ваше смрти. Умрећете од штампарских грешака.

ДОБРА РЕКЛАМА

Чувени италијански певач Енрико Карузо певао је једне вечери у неком малом месту. Пред почетак концерта у његову собу бану неки човек и рече:

— У програму сам видео да ћете певати арију новача. Много бисте ме задужили ако у песми поменете да се и ја одснора у овом граду бавим новачким занатом.

НИШТА НАРОЧИТО!

Када су упитали Тристана Бернара, француског књижевника, шта мисли о врачарама, одговорио је:

— Ништа нарочито. Једном сам отишао код неке веома познате врачаре, закуцао на врата и зачуо њен глас:

— Ко је?

Сместа сам се окренуо и отишао. Над није могла да погоди но стоји пред вратима на које онда нешто друго!

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ДЕЛФИНА СМО СЕ
РАТОСИЉАЛИ!
САД ЋЕМО ГОРДО-
НА ЛАКО
СРЕДИТИ!

КРЕЊИ СЕ
У ЦИК-ЦАК...
ДА ГА ПРЕВА-
РИМО! ЗА ТО
ВРЕМЕ ЋЕ...

... НАШИ
САВЕЗНИ-
ЦИ ВЕНЕ-
РИЈАНЦИ...

ОДЛИЧНО! НЕ МОЖЕ ДА ПОГОДИ
ЦИО КОЈИ СТАЛНО МЕЊА ПРАВАЦ!
ВИДЕЋЕМО САД КАКО ЋЕ СЕ СНА-
ЋИ ПОД ВОДОМ... БЕЗ РЕЗЕР-
ВОАРА С КИСЕОНИКОМ!

ДОК ЈЕ
РАЊЕНА СУЗИ
ТОНУЛА НА
ДНО...

БРЕД СТИЖЕ ПОДМОРНИЦОМ!

ОСТАВИЛИ СМО ГОРЕ
ФЛАША САМОГ!
ЧУВАЈ СЕ СПАЖ!
НЕ ЖЕЛИМ ДА
И ТИ СТРА-
ДАШ!

ФЛАШ...
ОПКОЉЕН ЈЕ!
САМО ДА НА
ВРЕМЕ
СТИГНЕМ!

ЈОШ БЕСАН ЗБОГ БЕЗОБЗИРНОГ
НАПАДА НА ЊЕГОВЕ ДЕЛФИНЕ...

**БРЕД ЈЕ ПОДМОРНИЦОМ УЛЕТЕО
МЕЊУ ВЕНЕРИЈАНЦЕ...**

Али, ФЛАШ ЈОШ НИЈЕ ВАН
ОПАСНОСТИ! БИГИ ЧЕГАМ
ПОВРАТИО ЈЕ СВОЈУ
ХРАБРОСТ...

НА ФЛАША! САД ЈЕ
ПОТПУНО БЕСПО-
МОЋАН!

У СЛЕДЕЋЕМ НАСТАВКУ: БИГИ У ОПАСНОСТИ!

Тражимо пријатеље

Желим да се дописујем са девојчицама и дечакима који сакупљају марке и навијају за „Црвену звезду“. Имам 12 година. Методија Симеонов, Дамјан Грдев 15, 92420 Радовиш.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из земље и иностранства. Волим забавну музику а од састава групу „Sweet“. Мирјана Весков, Ј. Цвијина 4, 23000 Зрењанин.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Имам 17 година. Сакупљај значке и волим забавну музику и спорт. Синиша Ваит, Раде Кончара 30, 54301 Брањин врх.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Скупљај салвете, марке и слике глумаца и певача. Волим поп-музику. Елизабета Закева, Сарајевска 8, 91320 Кратово.

Имам 17 година и желео бих да се дописујем са младима из целе земље. Волим спорт и забавну музику. Од певача највише ми се допадају Крунослав Слабинац и Здравко Чолић. Љупче Петковски, Цане Коњарец 86, 97500 Прилеп.

Имам 14 година и желим да се дописујем са младима широм Југославије. Волим дуге шетње, спорт, забавну музику и поезију.

Од певача највише волим Клифа Ричарда, Демиса Русоса, Дејвида Касидија и Џонија Осмонда. На вијај за „Динамо“. Снежана Миловановић, ОШ „Томовски партизански одред“, 32300 Горњи Милановац.

Имам 12 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Волим спорт и забавну музику. Весна Ђорђевић, Бачка 10, 25250 Опаца.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима од 16 до 18 година. Навијај за „Вележ“. Волим да пишем песме. Невенка Максимовић, Бождаревац, 11460 Сарајево.

Имам 17 година и желео бих да се дописујем са младима широм наше земље. Сакупљај поштанске марке и волим поп музику. Звонко Шимек, Ивана Милутиновића 4, 54301 Брањин Врх.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из земље и иностранства. Језици дописивања: српскохрватски и немачки. Волим забавну музику а од певача Кићу Слабинаца, Џони Холидеја и Вики Леандрос. Љубица Грешки, ОШ „Иван Мештровић“ 56257 Дреновци.

Имам 14 година и желела бих да се дописујем са вршњацима из целе земље. Алма Ајанић, ОШ „Рогиб Диздар“, 79430 Столац.

Имам 14 година и желела бих да се дописујем са другарицама из наше земље. Волим забавну музику. Оливера Симић, Маршала Тита 85, 37220 Брус.

Имам 17 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из земље и иностранства. Волим дуге шетње. Весна Баковић, Авалска 5, М.М. Луг, 11050 Београд.

Желео бих да се дописујем са младима из наше земље. Имам 16 година. Волим спорт, забавну и народну музику. Миклош Вираг, Ивана Миланковића 29/Б, 24000 Суботица.

Имам 12 година и желела бих да се дописујем са мојим вршњацима. Гордана Медић, Хигијенски завод 66, 36000 Краљево.

Имам 13 година и желеа бих да се дописујем са другарицама широм наше земље. Зора Димитровић, Хигијенски завод 66, 36000 Краљево.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Имам 13 година. Волим забавну и народну музику. Хоби ми је гајење цвијећа а навијај за „Партизан“. Добрила Радоњић, Врела Рибничка 57, 81000 Титоград.

Имам 15 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Во-

лим забавну и поп музику. Скупљај марке. Свелана Кицин, Сутјеска 6, 26300 Вршац.

Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 17 година. Сакупљај старе предмете. Волим забавну музику. Најомиљенији певачи су ми Мики Јевремовић и Ђорђе Марјановић. Ратко Радојевић, Ул. 9 Југовића 3, 11314 Осипаоница.

Имам 16 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Волим спорт, забавну музику и навијај за „Црвену звезду“. Скупљај марке. Анета Бошевска, Томе Петровски 9, 97000 Битољ.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Навијај за „Црвену звезду“. Волим спорт и забавну музику. Хоби ми је сакупљање постера певача и разгледнице. Љубица Јелача, Канаринска 17, 25000 Сомбор.

Имам 17 година и желео бих да се дописујем са младима из целе земље. Навијај за „Партизан“ и „Југопластику“. Бавим се резбарством и пишем споменаре. Дугић Хајрудин, Реџе Пороћића 142, 74221 Ошак.

Имам 13 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из целе земље. Навијај за „Партизан“. Скупљај марке. Виолета Бошевска, Томе Петровски 9, 97000 Битољ.

ИЗУЗЕТНА ПРИЛИКА!

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите грамофонске плоче. Треба само да поуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Чувајте све наше МУЗИЧКЕ ПОШЉИКЕ јер објављене листе плоча СТАЛНО ВАЖЕ. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 100 динара) можете на поруџијете плоче са старих и нових листа и то без обзира на врсту плоче и музике коју наручите: лонг-плеј или сингл-плоче, поп, забавне или народне, класична или џез музика. ВАЖНО ЈЕ САМО да наруџбина не буде мања од 100 динара јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Слово „S“ испред броја плоче (и других слова) означава сингл, „ES“ малу плочу са 4 мелодије, а „LP“ лонг-плеј плочу.

Цена једне лонг-плеј плоче је 76,60.— динара.

LP 5846
MAGGIE BELL: „Caddo queen“, „A woman left lonely“, „Souvenirs“ и још осам песама

LP 5842
THE PLATTERS: „Summertime“, „That old black magic“, „Row the boat ascore“ и још девет песама

LP 5821
DEMIS ROUSSOS: „My only fascination“, „White sails“, „Marlene“ и још осам песама.

LP 5832
NAZARETH RAMPANT: „Silver Dollar Forger“, „Glad When You're Gone“, „Loved And Lost“ и још шест песама.

LP 5816
JIMI HENDRIX: „Come down hard on me baby“, „Blue suede shoes“, „Jam 292“ и још шест песама.

LP 5330
RUBETTES: „I Can Do It“, „The Shanna-Na-Na Song“, „Something's Coming Over Me“ и још девет песама.

LP 5334
CAPTAIN BEEFHEART: „Party of special things to do“, „Same old blues“, „Observatory crest“ и још шест песама.

LP 5824
KORNELYANS: „Rising“, „Not an ordinary life“, „Generation 1942“ и још три песме.

LP 5509
VICKY LEANDROS: „Mono esi“, „Pionoris“, „Otan eimai konta soy“ и још девет песама.

LP 5314
SENESES LIVE: „Watcher of the skies“, „Get 'em out by friday“, „The return of the giant hogweed“ и још две песме.

LP 5323
DISCO PARRY: „Get Dancin' — Part 1“, „Tell Me What You Want“, „I Spy“ и још једанаест песама.

LP 5845
JAMES LAST: „Podmoskovske večeri“, „Kajlinka“, „Crveni sarafan“ и још девет песама.

LP 5503
NANA MOUSKOURI: „Introduction“, „The swans“, „Tio ti tio ti“, „Who knows where the time goes“ и још девет песама.

BLACK SABBATH: „Sabbath bloody sabbath“, „A national acrobat“, „Fluff“ и још пет песама.

LP 5823
ABBA: „Waterloo“, „Sitting in the palm trees“, „King kong song“, и још девет песама.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУѢБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

СРЕДЊОВЕКОВНА ЛУКА

РУАН – 1417.

Петнаести век је доба смелих морепловаца. Њихови инструменти за навигацију више су него скромни али то њима нимало не смета да се својим трговачким и ратним галијама и галеонима отискују на пучине далеких мора и океана. На ове две стране доносимо једну од нормандијских лука типичних за оно време.

УТВРЂЕНО ПРИСТАНИШТЕ: 1) Јарак с водом окружује ограђени простор 2) Утврђена капија на јужном делу 3) Чекрк 4) Врата са покретним мостом којим се улази у источни канал 5) Велика лука за ратне лађе 6) Тајни пролаз 7) Седиште капетаније 8) Брана 9) Зграда за становање 10) Канал 11) Магацини 12) Покрени мост 13) „Хале“ у којима су се градиле галије и галеони 14) Излаз из западног канала преграђен ланцима 15) Прилаз за бродове који се спуштају низводно Сеном и 16) Стражарница, осматрачница, средиште гувернера 17) Бродоградилште 18) Северна врата 19) Стари град 20) КАРАКА ИЗ РУАНА стигла је све до обале Западне Африке 21) Крмени Јарбол с једром 22) Велика катарка са великим једром на Јарболу на којем се налази корпа за осматрање 23) Кош на Јарболу с необичном ручицом помоћу које се дизао и спуштао 24) Предњи Јарбол са предњим једром 25) Јарбол на кљуно брода са 26) Сидром 27) Каптелом на прамцу 28) Дизалицом која се састојала од ногара и чекрка 29) Мост 30) Отвор на палуби 31) Шалуна (барка са 4 до 8 весала) 32) Кућица на врху брода 33) Одељење за навигацију 34) Простор за спавање 35) Потпалубље — складиште за робу 36) Спремиште на броду: пртљак и намирнице 37) Бродовласник и његов 38) „Смели морнар“ у старој француској одећи 39) Бурад са бродским залихама: јабуковача и свињска маст 40) Морнар стиже на брод са ковчегом на рамену 41) Кеј на десној обали реке био је увек пун света 42) Штит из Руана 43) Бале са увезеном пуном 44) Сена 45) Топ са необичним „поморским“ лафетом 46) Капетан галеона 47) Мајстор-тесар 48) Адмирал 49) Војник — припадник ратне морнарице 50) Подофицир под оружјем 51) Барка или округли брод који је истовремено служио и у ратне и трговачке сврхе 52) ГАЛЕОН: велики наоружана галија 53) Морнарски ковчег 54) Бусола или компас 55) Лађар 56) Припадник трговачке морнарице 57) Прегача људи-жаба: гњурац из 15. века, наоружан бургијом којом је бушио дно непријатељских бродова 58) Штит Жана Шамбријака, заповедника галије из 1410. године 59) АРБАЛЕТ, први научички инструмент, 60) Лигија хоризонта 61) Звезда чији је угао измерен а положај приближно одређен помоћу градусаног тањира 62) Савршенија научичка справа, прегача сектанта 63) Застава адмирала Николаса Беншеа 64) Шлем 65) Кулеврина, нека врста ручног топа 66) Лук и стрела 67) Ветроказ из 15. века 68) Прегача скафандера са ужетом 69) Кожино одело 70) намазано дебелим слојем масноће 71) Цев за довод ваздуха са пловцима 72) Национална застава и штитови неких француских адмирала из година 73) 1397—1405. 74) 1415. 75) 1417—1418. 76) 1418—1419. 77) 1420. и 78) 1439—1450.

ПРВА ГАЛИЈА, ТРГОВАЧКИ И РАТНИ БРОД
НА ЈЕДРА И ВЕСЛА, НАПРАВЉЕНА ЈЕ ПРЕ
ОКО ХИЉАДУ ГОДИНА. ТРИ ВЕКА КАСНИЈЕ
ДОБИЛА ЈЕ ПРВО ПРАВО КОРМИЛО.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

ХИТ Страна

ЏЕНИС ЏОПЛИН (JANIS JOPLIN)

натих композиција биле и оне извођене на јавним концертима. Захваљујући свом тласу, специфичном начину певања и изузетној осећајности и сугестивности Џенис 1968. године осваја титулу „певанице године“. Попут Џими Хендрикса она је успела да уједини „црну“ и „белу“ музику и да, захваљујући свом таленту, постане једна од најпризнатијих звезда рок-експерименталне музике.

Рођена на југу Америке, у Тексасу, несвакико израженог темперамента и гласовним квалитетима који су били мешавина осећајности Беси Смит и нежности Арете Франклин, Џенис је желела по сваку цену да успе. Мишљења о њој била су веома различита, почев од оних да је највећи музички талент да до твђења да је

све то само пролазна заблуда. Још као дванаестогодишња девојчица Џенис почиње да пева по најбеднијим локалитетима, лутајући од Њујорка до Сан Франциска, често у друштву озлобљених банди „паклених анђела“. Почетком 1966. године постаје певајућа групе Big Brother and Holding Company (Биг Брадерс енд Холдинг Компани) да би за само неколико месеци постала највећа рок-атракција САД. На фестивалу у Монтреу проглашена је за „откривење деценије“ а њени албуми CIP TRAILS и THE BIG BROTHER AND THE HOLDING COMPANY добијају изванредне критике и улазе у историју рок-блуса. По разилажењу са овом групом, она одмах ангажује други пратећи састав Ful Tilt Big и

снима изванредни албум Космички Блуз, да би се одмах потом повукла са сцене и вратила свом пустоловном начину живота. О себи никада није имала неко изузетно мишљење али ипак каже: „Људи се скандализују због мог начина живота, изјава, понашања и изгледа. Они не признају да пију и воде љубав као ја, али данас ми плаћају 50.000 долара за вече да би ме видели и да би за време концерта поделили са мном моја осећања — да би били слички мени!“. Када је умрла 4. октобра 1970. године у једном мотелу у Лос Анђелесу, од дрога и алкохола, љубитељи музике су искрено жалили, свесни да ће проћи много времена пре него што ће се поново појавити такав тлас и талент. После њене смрти изашли су још два албума и то PIRL, снимљен са групом Ful Tilt Bug и дупли албум на коме су снимци са њених концерата од 1968. до 1970. године.

Џенис Џоплин, једна од најталентованијих певајуца рока и блуза, поново постаје интересантна за дискографе. У припреми је ново издање њених најуспешнијих музичких стварења, међу којима би поред већ поз-

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

JULIE ANN
(ЏУЛИ ЕН)

Музика, текст и извођач:
група KENNY.

Been thinkin' about you the
sunshine
On a bench, and bummin'
around, tho' I've
Taken all my chances at
discos and dances
And every bar in town.
I've been every surfin' every
mornin' at a party
Every night, but I've been
tryin' to live
Without you and thinkin'
about you and girl
It just aint right.
Ju, Ju, Ju, Ju, Ju, Ju, Ju,
Julie Ann
Like a fool I ran away ran,
ran, ran, ran away
I'm goin' home today and
I want to stay there
Beside you
But I'm on my knees and
I'm begging you please
Oh please so you'll forgive
me Julie forgive me
Julie
Diggin' a record on the
juke box
It really makes me want
to cry
You always thought it was a
cracker, the on by
Sedaka bout a way to say
goodbye
I think about you when I'm
lonely
I draw your picture in the
sand
So many little things
remind me
I left you behind me
It's hard to understand.

КЕНИ
(KENNY)

Последњих шест месеци код најмлађе публике на листи најпопуларнијих група налази се састав Кени који чине петорица

младих Енглеза. После опадња популарности састава Bay City Rollers група Кени има великих могућности да их наследи, а према tiraжу првог сингла чак и да надмаши све њихове рекорде у продаји плоча. Чланови састава већ неколико година наступали су по омладинским клубовима да би се почетком ове године нашли у Лондону предвођени искусним менаџером и уз веома добру пропаганду пошли у освајање врхова светских топ-листа. Вероватно ће у томе и успети јер се њихов сингл JULIE ANNE већ неколико недеља налази на врху енглеске топ-листе. Захваљујући изврсно режираним програмима ови младићи успевају да одрже пажњу увек пуних дворана.

Познати оргуљаш Тихомир Поп Асановић, члан групе TIME и Про арте припрема своју другу ЛП плочу. После великог успеха свог првенца Поп је одлучио да још једном докаже својим поштоваоцима да је међу најбољима.

Група ВУЛДОЖЕР стиче све више присталица. Чланови овог авангардног састава у домаћој поп-музици сними-

ПОП ЗАНИМАЈВОСТИ

ли су материјал за ЛП који ускоро можемо очекивати у продаји.

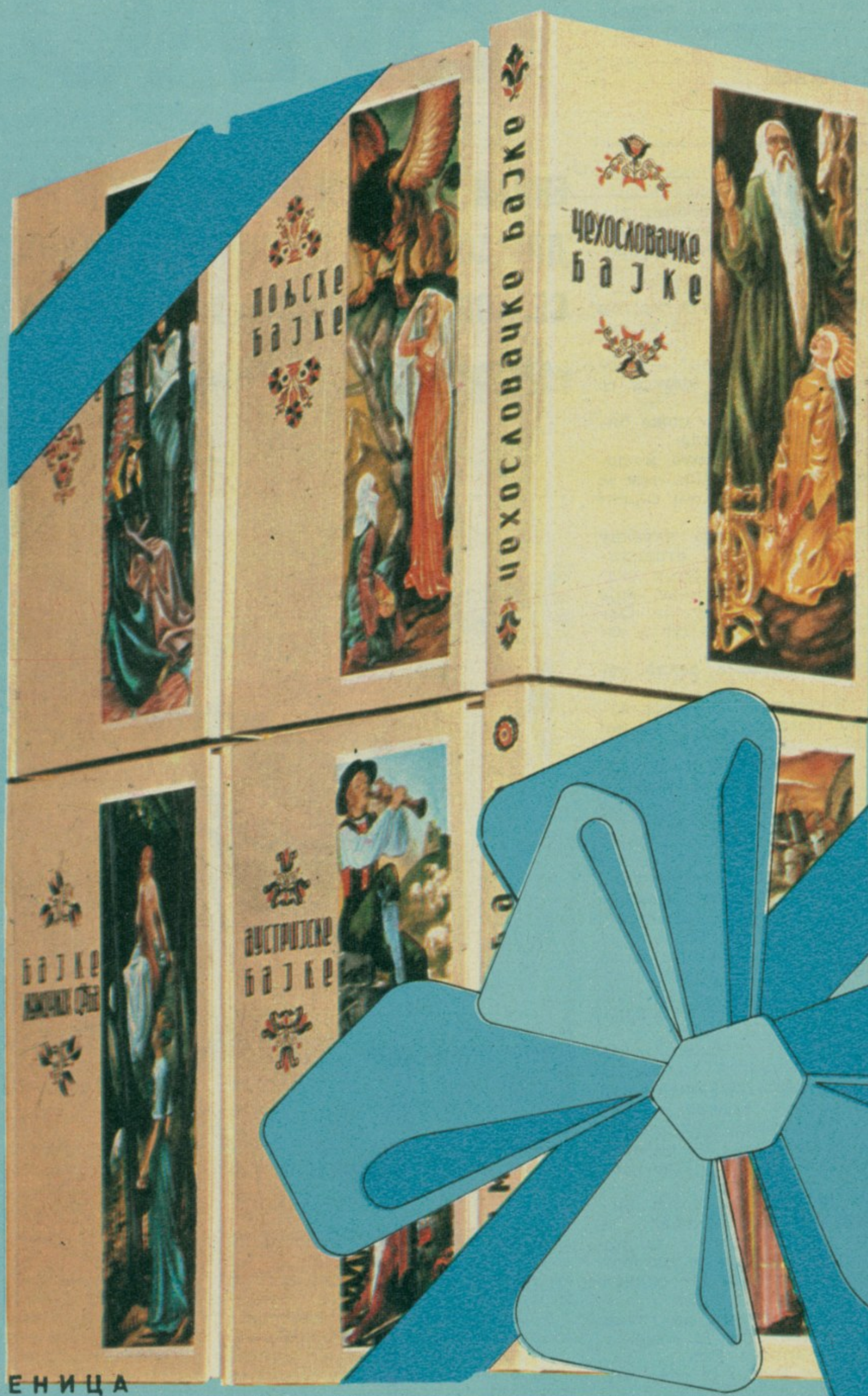
Група YU добила је новог члана. Поред Раше, Жике и Драгог у саставу онедавно свира и млади оргуљаш Оливер Мандић, који се одлично уклопио у нову средину у шта ће и публици моћи да се увери кад група пође на велику зимску турнеју по нашој земљи.

Популарна радио-емисија Поп-интеграл, која се емитује сваке суботе од 23.03 до 24 часа, после летње паузе поново се почетком новембра огласила са најновијим достигнућима домаће поп-музике. Програм, који заједнички припремају радио-станице Београда, Загреб, Сарајево, Љубљана и Новог Сада, гдје претрпео никакве измене, тако да и убудуће можемо очекивати добру нову музику.

ЗАБАВНИКОВА ТОП ЛИСТА НОВЕМБАР '75

- ★ 1. Моја Ане броји дане — Вис Либертас — Југотон
- ★ 2. Ја не могу друго него да је љубим — Мишо Ковач — Suzy
- ★ 3. Прва љубав (Обала пуста обала врела — Индекси — Дискотон
4. Звоне стара звона — Душно Лонин — ПП РТВ
5. Мене си волела — Борис Бизетић — РТВ Љубљана
6. Остала си увијек иста — Мишо Ковач — Suzy
7. Кад бих био бијело дугме — група Јутро — ПП РТВ
8. Ти никад нећеш знати — Зденка Ковачичек — ПП РТВ
9. Сама — Мики Јевремовић — Југотон
10. Тебе волим, моја дино — група Резонанса — ПП РТВ

најлепши поклон најмлађима

НОВО

ОСМО КОЛО БАЈКИ

први пут
на нашем
језику

Шест књига осмог кола бајки:

1. МАЂАРСКЕ БАЈКЕ
2. БАЈКЕ ЛУЖИЧНИХ СРБА
3. ЧЕХОСЛОВАЧКЕ БАЈКЕ
4. АУСТРИЈСКЕ БАЈКЕ
5. ПОЉСКЕ БАЈКЕ
6. РУМУНСКЕ БАЈКЕ

Овим колом најлепших бајки објављених први пут на нашем језику пружићете нова сазнања најмлађима.
Цена целом колу бајки износи 180 динара. Књиге можете купити за готово и на отплату у шест месечних рата по 30 динара. При куповини за готово дајемо 5% пописа (каса сконто).
Књиге су повезане у пуно платно са илустрацијама на корици, штампане су ћирилицом.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем Осмо коло Бајки.

1. ЗА ГОТОВО по цени од 150,00 динара. Платићу поштару кад ми донесе књиге.
2. НА ОТПЛАТУ по цени од 180,00 динара у четири месечне рате по 45,00 динара. Прву рату од 45,00 динара платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Купац)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Овера предузећа за купце на отплату)

(Потпис)

Попуни, изрежи, залепи на поштомницу и пошаљи на адресу: **ЈВ „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 БЕОГРАД, Шафарикова 11.**

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ

Норман и Ливија су ушли у воз у последњем тренутку и нашли су слободна само она четири седишта у дну вагона што су окренута једно према другом. Док је Норман стављао пртљаг у мрежу, Ливија је гунђала. Ако неко заузме она два места наспрам њихових, целим путем ће морати да се гледају у лице.

Норману то није изгледало тако страшно, што је још више повећало Ливијину нервозу.

Сусрећ у аутобусу

Обично су увек тако реаговали, и то је служило Норману као доказ да се оженио правом особом. Говорио је:

— Ми се савршено допуњавамо баш зато што смо овако различити. Просто смо рођени једно за друго.

На то је она одговарала:

— Остави, молим те. Да се нисмо онога дана случајно нашли у аутобусу и да возач није нагло укочио, вероватно се никад не бисмо ни упознали. Шта би тада било?

— Срео бих те неког другог дана. Упознала би нас Жоржета.

— Е, не. Жоржета нас вероватно никад не би упознала. И она се у то време интересовала за тебе.

— Глупости!

— Не, нису глупости, Нормане. Или, рецимо, да сам стигла минут касније на станицу и ушла у следећи аутобус. Шта би тада било?

Али, ушла је у исти аутобус у којем се налазио Норман. Ушла је са Жоржетом, коју је Норман одраније познавао. Он се управо спремао да устане и уступи јој место, кад је возач нагло укочио и Ливија се одједном нашла — на његовим коленима. Била је толико збуњена да је он сматрао за дужност да поведе разговор. Није уопште било потребно да их Жоржета упозна. Ливија се још и сада сећала како ју је пријатељица отровно погледала.

— Изгледа да си оставила утисак на Нормана — рекла је кад су сишле, две станице касније.

— Не буди глупа — одговорила је Ливија. — Хтео је само да се покаже љубазан. Неки симпатичан тип.

Шест месеци касније, венчали су се. Данас је била пета годишњица брака и ишли су у Њујорк да то прославе.

Она се одједном вратила на оно што ју је тренутно мучило.

— Штета што нисмо нашли неко друго место, Нормане.

— Да, драга, али још нико не седи наспрам нас. Можда нико неће ни доћи, све до Њујорка. У сваком случају, бићемо мирни до следеће станице.

Преварио се. Пролазом између седишта пробијао се према њима омален, пуначак човек. Где ли је био до сада? Ако је седео у неком другом вагону, зашто је напустио своје место? Можда ће само проћи?

Али, није прошао. Тренутак касније, седео је наспрам њих. Кад се Норманов поглед срео с његовим, осмехнуо се као да се извињава. Скинуо је шешир и блеснула је ћела, коју је уоквиравао танак венац седе косе. Имао је густе обрве, које би давале лицу строг израз да није било питомог погледа сивих, насмејаних очију.

Остала на ногама

Норман је спустио поглед, јер му је Ливија давала некакве знаке. Показивала му је на црну кутију коју је човек држао на коленима. На кутији је писало: „Шта би било...“

Човек је ухватио Норманов поглед, осмехнуо се, а онда прстом показао на онај натпис, па на себе.

— Шта ли му то значи? — прошаптао је Норман. — Можда се тако зове.

— Ма хајде, откуд то може бити име! — рекла је Ливија.

Човек се опет осмехнуо и почео да отвара кутију. При том је подигао прст у вис, да им скрене пажњу.

Из кутије је извадио некакву тамну стаклену плочу, отприлике 15 сантиметара са 20, и ставио је на метално постоље, које се такође налазило у кутији. Окренуо је плочу према њима и задовољно се осмехнуо.

Наједном је Ливија рекла узбуђено.

— Ох, Нормане, то је нека врста екрана. Погледај... то смо ми!

— Шта?

— Зар не видиш? То је аутобус у којем смо се упознали. Ено, ти седиш тамо десно. А оно смо Жоржета и ја. Управо улазимо...

Сад је и Норман видео. Девојке су ушле и кренуле између седишта. Ливија је приметила како неки младић даје знаке Жоржети. Скрнула јој је на то пажњу, али Жоржета се правила да то не види. Увек је била таква, држала је само за себе своја мушка познанства. Али, Ливија је кренула напред и Жоржета је преко воље пошла за њом.

Одједном, нагло кочење. Ливија је полетела напред и видела је себе како грчевито покушава да се ухвати за нешто. Успела је. Ухватила се за наслон једног седишта, али је изгледало да се неће одржати. Ипак, остала је на ногама.

Младић је није удостојио ни једног погледа. Осмехивао се Жоржети док је устајао да јој уступи место. Она му је одговорила да неће да седи јер силази на другој станици...

— Провиденс! — чуо се узвик кондуктера воза. То је Ливију вратило у стварност. Воз је улазио у станицу. Екран је сада био таман.

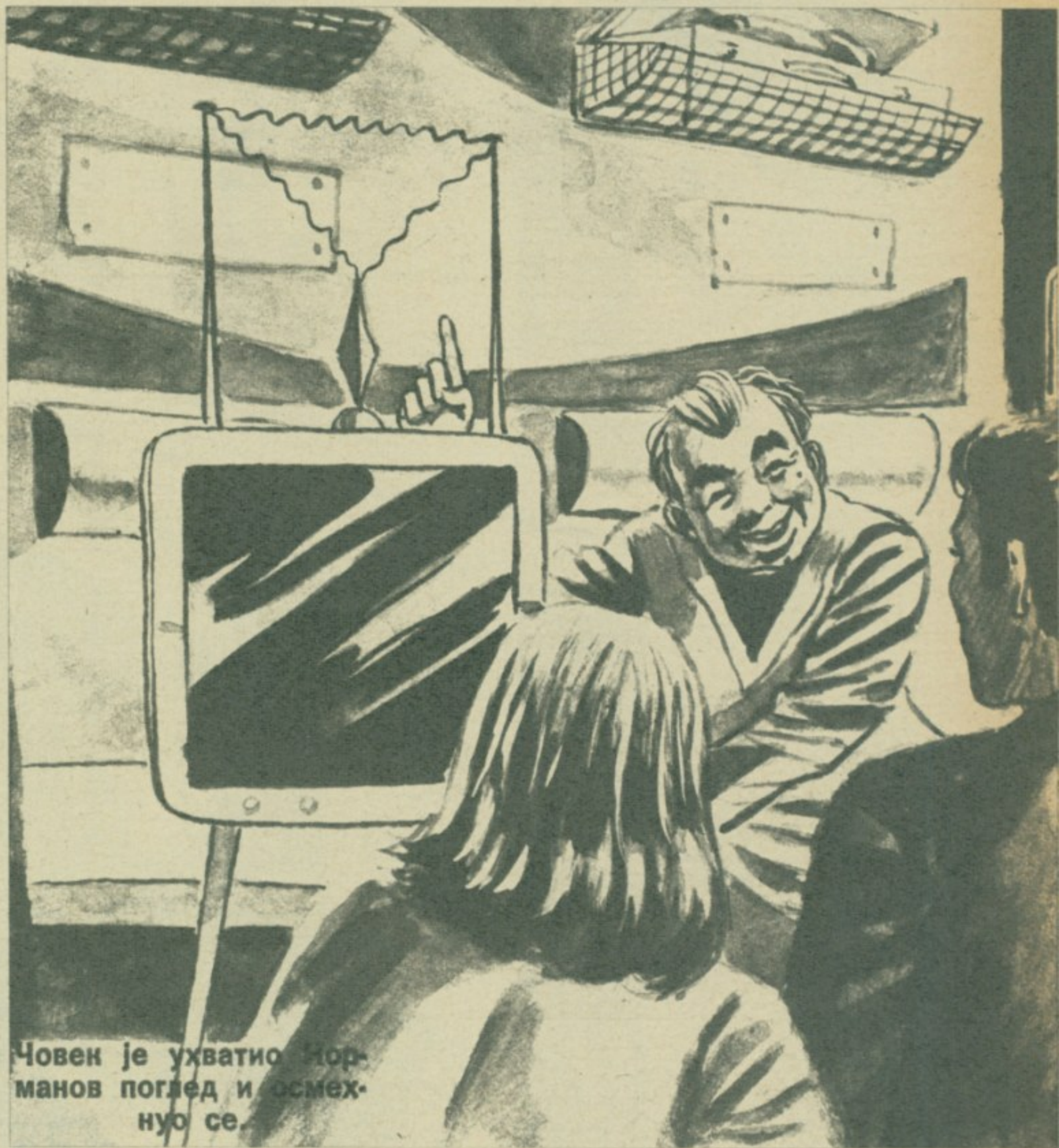
Венчање уз ориуље

— Јеси ли видео ово? — окренула се Норману. Глас јој је дрхтао. — Зар није била одвратна она Жоржета? Сишла је једну станицу раније само да нас не би упознала. А ти... ти ме ниси ни погледао!

— Нисам стигао. Тако сте брзо сишле.

ШТА БИ БИЛО?

ЕКРАН НА ЦРНОЈ КУТИЈИ, КОЈУ ЈЕ НА КОЛЕНИМА ДРЖАО ЊИХОВ НЕОБИЧНИ САПУТНИК, ОСВЕТЛИО СЕ. НОРМАН И ЛИВИЈА УГЛЕДАШЕ НА ЊЕМУ СЕБЕ

Човек је ухватио Норманов поглед и осмехнуо се.

— Ето шта би се десило да ти нисам пала на колена. Не би ме ни приметио. Имао си очи само за Жоржету.

— Драга, зар можеш ово узети озбиљно? То се није догодило.

— Али, могло је да се догоди. Наједном, обратила се човеку са кутијом:

— Молим вас, хоћете ли нам показати још нешто?

— Ливија! Шта ће ти то?

— Хоћу да видим с ким би се ти венчао да сам ја оног дана успела да се ухватим за наслон.

Стаклена плоча је опет оживела и до Ливијиних ушију допрли су тихи звуци оргуља. Да, то је било венчање... Норманово и Жоржетино. Ливија је стајала са стране и посматрала их помало с тугом. Наравно, није било изненађења. После оног сусрета у аутобусу, више пута је видела Нор-

мана и Жоржету заједно, а чула је и да су се верили. Па ипак, чинило јој се да је нешто изгубила.

У једном тренутку Норманов поглед се срео с њеним и она му се осмехнула. Учинио јој се да је и на његовом лицу назрела осмех...

Опет се чуло клопавање тачкова и гласови путника. Овога пута је Ливији било теже да се врати у стварност.

— Значи, оженио си се њом — промрљала је. — Тако сам и мислила.

— Али, Ливија! Оженио сам се тобом!

— Да, зато што сам ти пала у наручје. А да нисам? Видео си шта би било. Надам се да ми више нећеш причати како се допуњавамо.

— Ох, боже! — Норман је про-

сто муцао од беса. — Освести се, Ливија! Ово је стварност. Нас двоје заједно. Нећеш ме ваљда оптуживати за нешто што нисам учинио.

— Али, могао си.

— Шта сам могао? Сад је заиста доста! Ако тако наставиш, разбићу тај проклети екран.

Човек преко пута се био шћу-ћурио у свом углу и гледао их је уплашено. Екран је био аратио у кутију.

У леденом ћутању прошли су кроз следећу станицу.

На дочеку код Вина

— Ливија, — најзад је прошаптао он. — То су глупости, наравно, али ти их узимаш озбиљно. Сад ја желим да видим шта је било даље. И ти си се вероватно удала.

— Нисам.

— Откуд знаш? То ћемо сад видети... Сећаш ли се оног дочека Нове године код твоје пријатељице Вине?

Дочекали су је весели узвици.

Кад је скинула бунду, упутила се према Жоржети.

— Зашто си сама, Ливија? — упитала ју је она, подиравши о-брве.

— Дик ће доћи касније.

Уто се појавио Норман, с пуном чашом у руци.

— Хеј, Ливија! — узвикнуо је и похитао према њој и Жоржети.

Стигавши до њих, спотакао се и вино из чаше је плуснуло по Ливијиној хаљини.

Жоржета ју је злурадо гледала.

— Ох, баш непријатно, Ливија. Надам се да хаљина није скупача...

Ливија се окренута од ње и истрчала из просторије. Ушла је у собу у којој је оставила бунду, али пре него што је стигла да је обуче отворила су се врата и ушао је Норман.

— Ливија, не обраћај пажњу на њене речи. Ох, несрећан сам што се то догодило.

— Ниси ти крив, Нормане. Сад идем кући да се пресвучем.

— Да те отпратим, Ливија...

Осетила је његове руке на својим раменима. Окренула се. Његово лице се нашло сасвим уз ње.

Још само јо

Одједном, поново су заклопавали точкови воза и прекинули ову тако пријатну визију. Ливија се полако враћала у стварност, док је Норман трљао очи.

— Шта се догодило? — упитао је.

— Пролио се вино по мојој хаљини. Као у стварности. А требало је по Жоржетиној, јер је она била твоја жена. Зар није чудно?

Али, мислила је на Норманове руке, које је још осећала на раменима.

— И, као што си видео, нисам била удата!

— Да, али си очекивала неог Дика. То је Дик Рајнхарт, зар не?

— Јесте.

— Удала би се за њега?

Ливија се весело насмејала.

— Љубоморан си, је ли? Не, мислим да се не бих удала.

— Знаш, драга, криво ми је што се то онако нагло прекинуло. Требало је нешто да се догоди.

— Ох, да, Нормане. Али, оставимо то. Живимо наш стварни живот.

— То је истина, Ливија, али допусти ми да видим шта би било после оне сцене кад си хтела да обучеш бунду.

— Боље немој, Нормане.

— Само још то, Ливија.

Кад су погледали према екрану, он се већ био осветлио. На њему су се виделе две фигуре како седе у возу.

— Па то смо ми, Ливија! — узвикнуо је он. — То је баш овај воз!

Ливија је била неизмерно срећна.

— Желела бих да смо већ у Њујорку — прошаптала је.

— Виђемо за пола часа, драга... Допусти да те пољубим.

— Овде? Пред оволиким светом?

— Па шта?

Ливија, која просто није знала шта ће од среће, наједном се замислила.

— Нормане... шта би било да се вино није пролило по мојој него по Жоржетиној хаљини? У том случају не би пошао за мном у собу и све би било друкчије. Све...

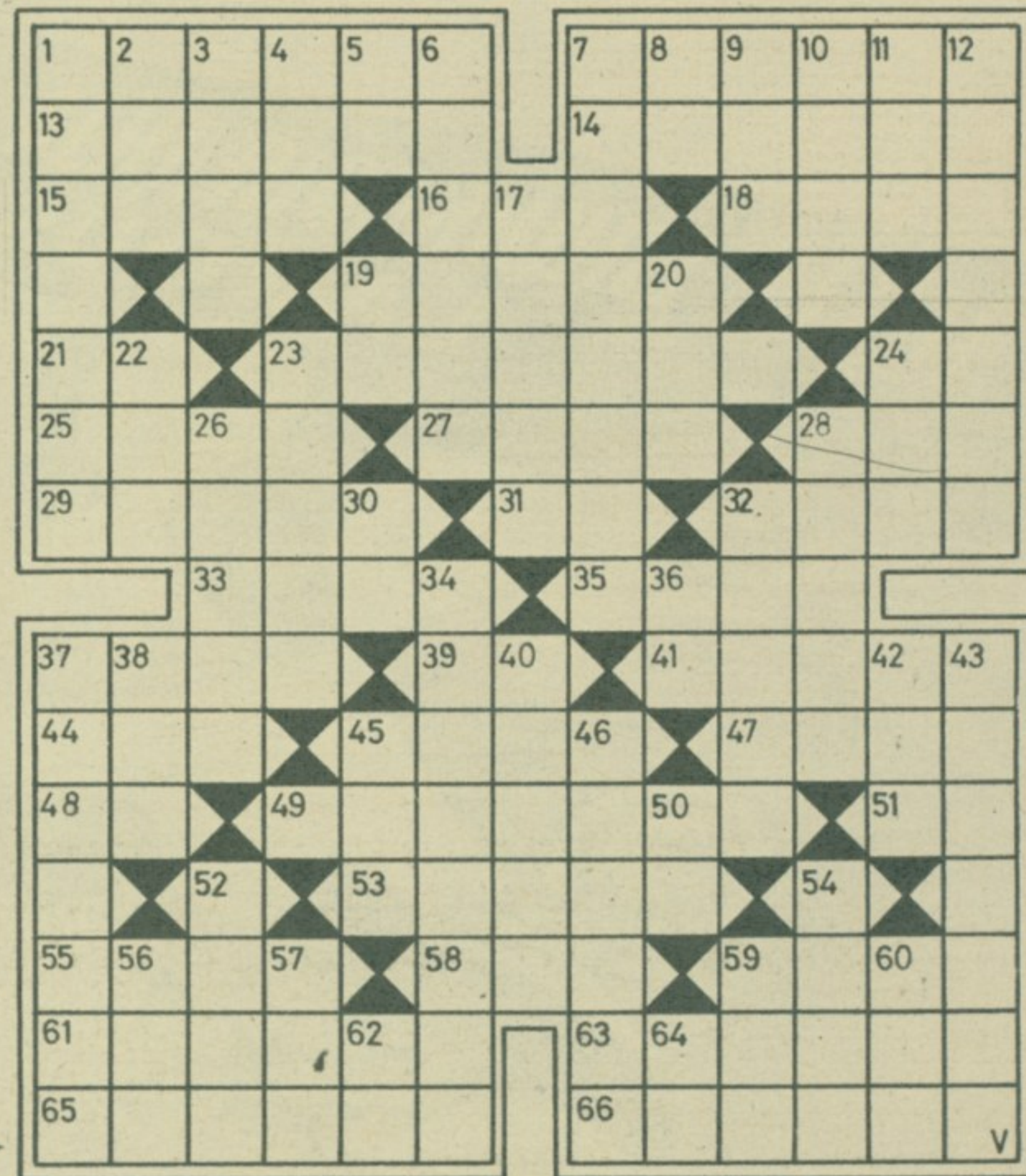
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) наш песник (Алекса), 7) шкотски књижевник („Цитадела“), 13) обли, 14) локатор, 15) река у СССР, 16) два истоврсна предмета, 18) амерички писац (Јуџин), 19) град у Истри, 21) хемијски знак за холмијум, 23) ковачки алат, 24) 7. и 9. слово азбуке, 25) део рибарског прибора, 27) име глумца Шарифа, 28) личност из Давичовог романа „Песма“, 29) превара, 31) иницијали ренесансног вајара и градитеља, 32) наше острво, 33) немачки философ, 35) река у Пољској, 37) један инсект, 39) истурени део копна у море, 41) дивља свиња, 44) врста бодежа, 45) италијанска валута (мн.), 47) једно годишње доба, 48) злато (фр.), 49) становница Копра, 51) предлог, 53) фудбалски клуб из Котора, 55) први летач, 58) дизла звер, 59) француски филмски глумац (Жак), 61) дрвени котур за намотавање конца (мн.), 63) град у Аустрији, 65) јужно поће, 66) надреје.

УСПРАВНО:

1) руски књижевник („Тихи Дон“), 2) староримски поздрав, 3) роман Ђула Золе, 4) земљишта, 5) хемијски знак за индијум, 6) наш књижевник („Лаури“), 7) италијански сликар, 8) иницијали састављача најстарије рукописне збирке хрватских песама, 9) име нашег публициста и књижевника (Бихали-Мерин), 10) женско име одмила, 11) остали, други, 12) онај ко нешто проналази, изналази, 17) укус, мирис, 19) ауто-ознака за Панчево, 20) јужно воће, 22) један опнокрилац, 23) прилог, 24) област на Сицилији, 26) учесник у трци, 28) становници највећег полуострва, 30) немачки предлог, 32) врста листопадног дрвета, 34) главни град Либије, 36) иницијали једног од првих представника експресионизма у словеначком сликарству, 37) врста четинара, 38) лука на Јадрану, 40) пантљика, врпца, 42) марка француског аутомобила, 43) поломити, сломити, 45) тениски термин, 46) град у СССР, 50) иницијали презимена и имена наше позоришне глумице, 52) дворана, 54) боја у картама, 56) град у Француској, 57) љути котур, 59) пустиња у Индији, 60) прилог за време, 62) узвик нестрпљења, 64) хемијски знак за радијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) парламентарци, 12) аван, 13) АПА, 14) боем, 15) реп, 16) слика, 18) гле, 19) аљ, 20) витрина, 22) ан, в, 23) Дева, 24) Тара, и, 26) Амат, а, 29) ланац, 31) На, 32) олива, 35) Кина, 36) јк, 38) обала, 40) лт, 41) суро, 43) Илија, 45) ос, 47) трава, а, 49) Емона, а, 51) ками, 53) атак, и, 54) та, 56) Соломон, 58) ки, 59) ила, 61) радан, 62) Гот, 63) кара, 65) сам, 66) трке, 67) асиметричност.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страниј валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Швр. 70.—, Шкр. 102.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Дечја енциклопедија LAROUSSE

ЦЕЛА ИСТОРИЈА ПРИРОДЕ
И ЉУДСКОГ ДРУШТВА
У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ

Ова дивна књига је неопходна потреба сваког ученика:
открива чудесне лепоте наше планете, пружа до сада
непознате податке о историји, природи, човеку, прона-
ласцима, машинама, упућује у сва сазнања и уводи у
посебну врсту литературе коју чине енциклопедије и
лексиконска издања.

Књига је богато технички опремљена, у тврдом повезу с
пластифицираним корицама, формата 21 x 29 см.
Енциклопедија садржи преко 300 страна текста, велики
број илустрација у боји и црно-белих, вињета, фотогра-
фија, дијаграма и табела штампаних на прворазредној
хартiji.

Цена књиге 120.— динара

Књига се може купити за готово или на отплату.
ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА ПРИЛИКОМ
КУПОВИНЕ ЗА ГОТОВО УЖИВАЈУ ПОСЕБАН ПОПУСТ
ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 100.— ДИНАРА.

Купци на отплату књигу отплаћују у 2 месечне рате по
60.— динара.

Купци из Београда могу
подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у
предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“ Краљевића Марка 9.
Попуни, изрежи и пошаљи наруџбеницу на адресу:
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“
11001 БЕОГРАД,
Краљевића Марка 9.

ДЕЧЈА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE

најлепши
поклон
вашој
деци

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ“, 11001 БЕОГРАД, КРАЉЕВИЋА МАРКА 9.
Овим неопозиво купујем ДЕЧЈУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ ЛАРУС по цени од 120.— дин.
ЗА ГОТОВО — по повлашћеној цени од 100.— динара (плаћање пошта-
ру приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ — по цени од 120.— динара, а износ ћу платити у 2 рате
по 60.— динара, почев од _____ 1975. године. (Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име _____
Занимање _____
Пошт. број и место _____
Адреса стана _____
Назив и адреса радне организације _____
Овера о запошлењу за купце на отплату
(печат и потпис овлашћеног лица)
Купац _____ (својеручни потпис)
Бр. лич. карте _____
издата од СУП-а _____
НАРУѢБЕНИЦА СЕ ОВЕРАВА
САМО ПРИ КУПОВИНИ
КЊИГА НА ОТПЛАТУ.
ПЕНСИОНЕРИ УМЕСТО
ОВЕРЕ ПРИЛАЖУ
ОДРЕЗАК
ПРЕТПОСЛЕДЊЕГ
ЧЕКА ОД ПЕНЗИЈЕ.

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ТРИ И ПО ВЕКА НОВИНАРСТВА

Стално читам новине али не знам ништа о првом издању у свијету и код нас.

Душко Мојаш,
Колашин

Од проналаска штампарије 1439. године до изласка првих новина прошло је скоро два века. Лекар француског краља Луја XIII Теофраст Рендо први је дошао на

идеју да покрене лист. Тако се 30. маја 1631. године у Паризу појављује први модерни лист »La Gazette«.

Први покушај периодичног издавања листа не само у нас него и код свих Јужних Словена је »Славено-србски магазин« штампан у Венецији 1768. године. Покретач, уредник и једини писац био је Захарије Орфелин. Први дневни лист на нашој територији »Novine serbske i carstvujušćega gra-

da Vienne« покренуо је 1813. године Димитрије Давидовић. Новине су са прекидима излазиле до 1822. године.

РОЂАЦИ ИЗ СТРИПА

Иако читам »Забавник« већ дуго, никако ми није јасно ко је у каквом сродству у стрипу »Бим и Бум« на те молим да ми то разјасниш.

Дамир Станковић, Бечеј

Стрипови су цртане иматинарне приче које имају сврху да забаве и разоноде читаоца, често и да поуче. У већини њих »породични односи« су неодређени јер не чине бит стрипа. Породица у »Биму и Буму« је скупина немачких исељеника који су се населили на једном острву у Атлантику. Бим и Бум су браћа и — синови Маме. Капетан и Инспектор су породични пријатељи који су заједно населили острво. Капетан је и нека врста Мамине симпатије. Мис Алгебра је васпитачица а мала Нели

сестричина Маме. Вам, вечити противник Бима и Бума, потпуно је непознат у тим »породичним односима«. Он постоји као супротност несташцима Биму и Буму, као Баца Попају или Булдози Паји.

ИЗАБЕРИ НАГРАДУ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ VALI

— да би добио занимљиву играчку мајмунче VALI, испуни разгледницу VALI коју ћеш добити код трговца бесплатно

— за коленцију наших слатниша треба испунити албум мајмунчета VALI који можеш купити у трговини

У СВАКОЈ КЕСИ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ

VALI

налази се једна од 62 различите самолепливе слицице животиња. Мајмунче VALI пружа ти могућност да без извлачења добијеш обе награде.

Испуњену разгледницу или албум шаљи на адресу: VALI, ЖИТО Љубљана, Шмартинска 154.

Ти магловити »породични односи« присутни су и у Флашу, Микију, Попају, Паји...

КИП СЛОБОДЕ

Интересује ме чије је дјело Кип Слободе у Њујорку.

М. Филиповић,
Карловац

ТАМНОЗЕЛЕНО У СТОНОМ ТЕНИСУ

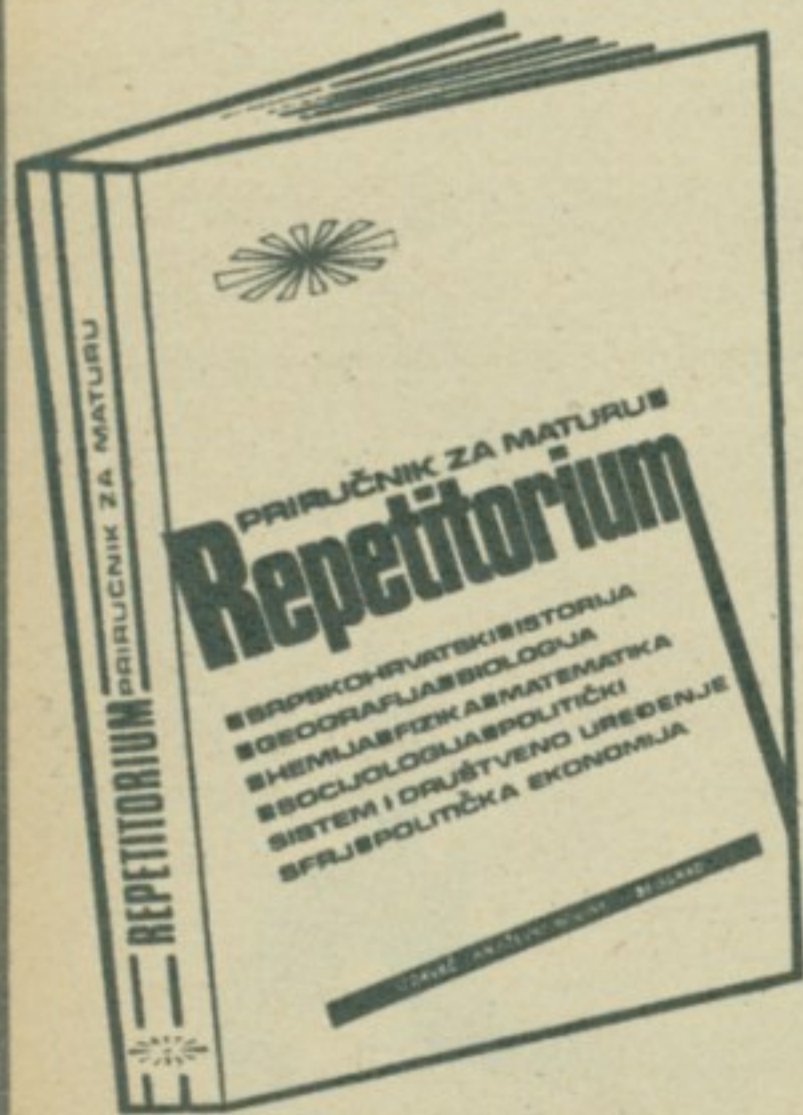
Одговори ми да ли је боја стола за стони тенис промењена.

Зоран Ристић,
Бор

Боја стола за стони тенис као и до сада је тамнозелена.

Кип слободе који се налази на улазу у њујоршку луку дело је француског вајара Бартолдија (1834—1904). Овај споменик-светиолик подигнут је 1886. године.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП »КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ«, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига »УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ«. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

